

SZENTENDRE HELYI VÉDETT TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEINEK

FELÜLVIZSGÁLATA

3. sz. jelentés

2008

 RENATUR

MEGBÍZÓ:

Szentendre Város Önkormányzata,
Polgármesteri Hivatal
Cím: 2000 Szentendre, Városház tér 1-3.
Kapcsolattartó: Kondacs Krisztián
Email: Kondacs@ph.szentendre.hu
Tel: (26) 503- 353

KÉSZÍTETTÉK:

Dukay Krisztina Nóra
RENATUR 2005 BT.

tervező

okl. környezetkutató-geográfus
természetvédelmi felülvizsgáló OKTVF-
F-385/2005

Dukay Igor
cégvezető, RENATUR 2005 BT.

tervező

természetvédelmi szakértő OKTVF-Sz-240/2005
természetvédelmi felülvizsgáló OKTVF-F-
386/2005
vízvédelmi felülvizsgáló OKTVF-F-386/2005

Munkaszám: Renatur 11-2/2008

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16.

Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76

Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu

Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Köszönjük a tanulmány elkészítésében nyújtott közreműködését:

- *Bőhm Éva Irénnek (botanikai felmérés)*
- *Dr. Merkl Ottónak (rovartani felmérés)*
- *Dr. Kovács Tibornak (herpetológiai felmérés)*
- *Dr. Tóth Balázsnak (ichthyológiai felmérés)*
- *Molnár István Lotárnak (madártani felmérés)*
- *Spanyol Évának (adatfeldolgozás)*

A borítón nappali pávaszem budai imolán és mocsári teknős láthatóak.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

1. Vezetői összefoglaló.....	4
2. A város védett területeinek természetvédelmi felülvizsgálata.....	5
2.1. Dera-patak völgye, medre.....	5
2.2. Bükkös-patak völgye, medre.....	9
2.3. Sztaravoda-patak völgye, medre.....	12
2.4. Sztelin-patak völgye, medre.....	15
2.5. Római Castrum és környezete.....	19
2.6. Pozsarevacska templom kertje.....	22
2.7. Postás-strand területe.....	24
2.8. A Belváros fái közterületeken és magánterületeken.....	26
2.9. A Kálvária tér fái.....	28
2.10. Kada-csúcs erdőterülete.....	30
2.11. A Duna-ág Szentendre város közigazgatási határán belüli részén természetszerű ártéri puhafás ligeterdő, külterületi Dunaparti erdők.....	34
2.12. Pap-sziget és a Pap-szigeti Duna-ág területe.....	36
2.13. Püspökmajornál a dűlön lévő vízmosás környéke.....	39
2.14. Tó környéki dűlő vízállásos területe.....	41
2.15. Pannónia-tó.....	45
2.16. Vasúti villasor melletti tó.....	47
2.17. Csányi u. 11. sz. ingatlanon egybibés galagonya.....	50
2.18. Temető kertek.....	51
3. Védelemre javasolt területek.....	53
3.1. Sziklás patak völgye, Boldogtanya.....	57
3.2. Horhosok és maradványterületek.....	60
3.3. Szárazgyeppek és erdők (Radnóti u.-pomázi u.-bartal-tanya, kálvária úti véderdő és gyep, kisboldogtanya).....	62
3.4. Források).....	65
3.5. Kőhegy oldala (Dobos-hegy, Bubán), zártkertek, Szarvashegy).....	67
3.6. Bányató – partfal, partifecske telep).....	69
Mellékletek jegyzéke.....	72

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Szentendre Város Képviselő testülete 1993-1994-ben, természetközeli állapota miatt több területet helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánított. Ezeknek a területeknek a jogi helyzete azóta sem tisztázott, illetve nem folytatódtak le olyan hivatalos egyeztetések, eljárások, amelyekre szükség lett volna a beiktatás során. A törvényi háttér is változott az 1996. évi LIII. természetvédelmi törvény hatályba lépésével, mely feladatokat szab meg a védett területek fenntartásával, kijelölésével kapcsolatban (az egyik ilyen kötelező feladat a területek kezelési tervének elkészítése). A felülvizsgálat során a terület helyrajzi számokkal történő egyeztetése és a természeti értékek felmérése is fontos a további fenntartáshoz és konfliktusok elkerüléséhez, melyet a város terjeszkedése okoz.

Jelen harmadik részbeszámoló 2. fejezete a védett területek felülvizsgálati adatlapját, 1. melléklete a területekhez kapcsolódó helyrajzszámok adatait (A betekintést 2006. 08. 01. adatok alapján tettük a polgármesteri hivatalban.), a 2. melléklet a védett és védelemre javasolt területek adatait, a 3. melléklet Szentendre térképe a védett és védelemre javasolt területekkel, a 4. melléklet a madártani felmérés adatait és eredményeit tartalmazza a helyi védett területek és jelentőségük indoklásához.

A vizsgálatok alapján minden helyi védett területen értékes állományokat, élőhelyeket találtunk, melyek védelme fenntartandó. Területbővítési javaslatokat teszünk a helyi védett területek növelésére is, ezek a területek elsősorban a szabályozási terv szerint már javaslatként, véderdőként szereplő területek, melyek kiegészítik valódi ökológiai folyosókká kapcsolják az egyes elszigetelt helyi védett értékeket, illetve jelenleg is különféle szintű védelem alatt állnak (Natura 2000, Nemzeti Ökológiai Hálózat), melyet a helyi védelem erősíthet.

A települési ökológiai hálózat nem jogi fogalom, védettséget nem ad, ezt csupán azért emeltük ki, hogy a területek ökológiai egymáshoz kapcsolódását bemutassuk.

1.2. Ökológiai kapcsolatok

A különböző élőhelyek fennmaradásában alapvető fontosságú a terület mérete, alakja, a hasonló élőhely-típus távolsága, az azokat összekötő- elválasztó területek jellege. Így pl. egy nagyobb terület kevésbé sérülékeny, mint egy kisebb; egy keskeny, hosszúkás kiterjedésű terület sérülékenyebb, mint egy tömbösebb; a nagyobb távolsággal kisebb az azonos élőhelyek közötti átjárás lehetősége. Az ökológiai hálózat akkor teljes, ha minden élőlény megtalálja a számára szükséges térbeli kapcsolatokat (táplálkozás, élőhely, szaporodás), és nem állja útjukat többféle akadály (barrier). Ha egyes területek országos – nemzeti parki – védelemre nem is érdemesek, legalább helyi, önkormányzati jogi és gyakorlati védelmük megoldott kell legyen az ökológiai kapcsolatok fenntartás érdekében. Szentendrén közel húsz helyi védettségű terület található. Fontos hatékony és szakszerű kezelésük, helyreállításuk, bemutatásuk (pl. tanösvényekkel, iskolai órákon, terepgyakorlatokon).

2. A VÁROS VÉDETT TERÜLETEINEK TERMÉSZETVÉDELMI FELÜLVIZSGÁLATA ÉS TERÜLETBŐVÍTÉSI JAVASLATA

2.1. Dera-patak völgye, medre

VÉDETT TERÜLET NEVE: DERA PATAK ÉS VÉDETT TERÜLETÉNEK BŐVÍTÉSE

Védetté nyilvánító jogszabály: 20/1993. (IX. 13.) önk. rendelet.

Védetté nyilvánítás indoklása: **Az ipari környezet és a szennyvíztisztító közelsége ellenére a patak ártere, különösen a torkolat szakasza megőrizte növény- és állatvilágát. Az élővilág védelme és a zöldterület kondicionáló hatásának megtartásáért a terület védelemre érdemes.**

A patak vizes élőhely, része a települési, a nemzeti és torkolata a nemzetközi (Natura 2000) ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.1. melléklet

Megközelíthetőség: A patak mentén szinte teljes hosszon föld és kerékpár utakról jól megközelíthető. A patak fölött halad el a 11-es út, melyen könnyen megközelíthető, s egy szakaszon a vízfolyás mellett halad a kerékpárút is.

Értékek:

Geológiai, morfológiai: A város területén alsószakasz jellegű a patak.

Botanikai: A Dera-patak mentén is számos növénytársulást különíthetünk el, melyek ugyan degradálódtak a sok bolygatás folyamán, még most is hordoznak értékeket.

A patak mentén első sorban kisebb megszakításokkal a gáton magas árterekre jellemző mocsári gyeptársulások, a mederben káka – sás társulások kísérik; virágkákások, réti harmatkákások, békabuzogányosok illetve nádasok váltogatják egymást, mely közül az első három a Vörös könyv potenciálisan veszélyeztetett kategóriájába tartozik a lecsapolások és vízelvezetések miatt. A medertől kicsit távolabb több helyütt ecsetpázsitos franciaperje-réttel találkozunk, melyet főként emberi zavarást tűrő természetes fajok alkotnak.

Az előzőeknél értékesebbek a torkolat környékén található társulások. Ilyen a védett dunavölgyi csillagvirágnak (*Scilla vindobonensis*) otthont adó fehérvárliiget, a feketenyárliiget, ahol a védettsége mellett IUCN jelölőfaj nyári tőzike (*Leucojum aestivum*) terem. Ezeket a társulásokat a szintén itt előforduló fűzliiget erdővel és a torkolatban fellelhető csigolya-bokorfüzessel együtt a Vörös könyv védelemre javasolja.

A torkolati szakaszon a Duna árterének növényzete a Fehérfűz- és Feketenyár ligeterdő Natura 2000 jelölő társulások találhatóak, melyek a nemzetközi ökológiai hálózat tagjai.

A fűzliiget keskeny szalagja (szakadozott, középkorú fákból álló fasor) az ártéri szakasz felett is megvan (ezek megőrzendőek, fejlesztendőek)

Zoológiai: A vízben több halfaj él, melyek elsősorban a Dunából úsznak fel a patakba, abban kisebb állományokat képeznek (fejes és nyúldomolykó, esetleg fenékjáró küllő, egyéb fajok: csuka, naphal, stb. nagyvízes időszakban, annak tartósságától függően akár le is ívhat.)

A síkvidéki jellegű patak a felső szakaszok felé „továbbíthatja” a középhegységi-dombsági szakaszok halfaunáját, melyre azok szórványos fenti szakaszokon (Csobánka, Pomáz) való előfordulása utal (állítólag fürge csele, Petényi márna).

a patak mente a madárvilág táplálkozó, fészkelő helye. A herpetológiai felmérés alapján a területen gyakori faj a barna varangy (*Bufo bufo*) és a patakmentén változó gyakorisággal előfordulhat az erdei béka (*Rana dalmatina*) és a zöld levelibéka (*Hyla arborea*) is.

Veszélyeztető tényezők:

1. Özönnövények (akác, zöld juhar, őszirózsa, aranyvessző, kerékpárúti töltésoldal: parlagfű, üröm, libatop, disznóparéj)
2. árvízi töltések építése során többszöri bolygatásnak volt a terület kitéve.

Környező területhasználat: Ipari területek, szennyvíztisztító, mezőgazdasági művelés alatt álló telkek, felhagyott, „utóhasznosított” (filmezés), ill. romos orosz laktanya.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület természetközeli állapotának megőrzése. A patak partszegélyein a természetes növénytársulások fenntartása, fejlesztése.
- Az invazív (lágú és fás szárú) gyomfajok eltávolítása
- Az illegális hulladékok felszámolása.

Fejlesztésre, rehabilitációra vonatkozó javaslatok: A patak „revitalizációja” fontos az élőhelyek szempontjából, de ez csak a felsőbb szakaszok vizsgálatával, ismeretével és egyeztetésével történhet.

Javaslat: az élőhely (kanalizált, de fő jellemzőit jórészt magánviselő síkvidéki kisvízfolyás) fejlesztése és ezzel összefüggésben a torkolati-dunai valamint a középhegységi szakaszok közötti ökológiai kapcsolatok fejlesztése érdekében: a fátlan szakaszokon minimum a déli oldalon, a torkolathoz közeli módon min. egy fasornyifűzliget kialakítása, a mederjellemezők heterogenizálása mérnökbiológiai módszerekkel (pl. rönkterelő beépítése) a halfauna megmaradásának érdekében, továbbá a tájidegen fajok visszaszorítása kaszálással, árnyékolással.

A halfauna hosszirányú, kisvízi migrációjának segítése miatt fontos a 11-es út feletti mederlépcső kiváltása surrantóvá alakítása. (Nagyvíze esetén a mederlépcső fölé árad a Duna, így akkor a halak „átemelődnek” az amúgy tőlük elzárt szakaszra. Feljebb, Pomáz belterülete alatt is van ilyen műtárgy és probléma, ott azonban a Duna ilyen jellegű jótékony hatása már nem jelentkezik. Ha a Duna és a patak árvizei egybe esnek (ami ritka) a patak a mederben duzzadhat vissza.)

2. Természetvédelmi stratégiák

- A terület természetközeli állapotának megőrzése. - A terület beépítése nem javasolt, (A befedés és az utak hosszában és keresztben (kerékpárúti vagy elkerülő úti hidak) történő vezetése, melyek mind hatással vannak/lehetnek a vízfolyásra.)

- Az invazív (lágú és fás szárú) gyomfajok eltávolítása. - A gát egyes szakaszain évente 2-3-szori kaszálás az allergén és invazív gyomok eltávolítása érdekében, a tájidegen fajok kivágása (bálványfa, akác), a meglévő állományok ritkítása, honos fajok telepítése.
- A patak kibetonozott kisvízi szakaszának revitalizációja. – A megvalósítást tervezés és engedélyezési eljárás előzi meg. (11-es úti átereszt, ill. a mederlépcső környéke).
- A terület időszakonkénti hulladékmentesítése.
- Élőhely-fejlesztés.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Tilos a partvonalától számított 50 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése. Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni. Tilos a partvonalától számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése. Tilos és szükségtelen a mederkotrás. Keresztezések (híd) csak az élőlények hosszmenti átjárhatósága biztosítása mellett lehetséges (mederlépcső és mederburkolás nélkül)

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme
A természetes medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A vizes élőhelybe történő, azt károsító beavatkozás mellőzése.

Fajok védelme

A védett dunavölgyi csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), a védettsége mellett IUCN jelölőfaj nyári tőzike (*Leucojum aestivum*) is megtalálható a nyárligetekben, ezeken a területeken beavatkozás csak természetvédelmi céllal történhet.

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A torkolat környéke természethez közeli állapotot mutat, védett régészeti lelőhely bronzkori leletekkel.

A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

A fás vegetáció tájformáló.

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható jelenleg is, EUROVELO kerékpár út vezet rajta keresztül

Oktatás, bemutatás

A patak torkolati szakaszánál a kerékpár út mellett elhelyezhető információs tábla a terület természeti és kulturális értékeiről.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytathatók vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

A terület egy részét a dunai árvizek érintik, itt semmilyen gazdálkodás, beruházás nem javasolt.

A terület egészen a már meglévő földutak burkolása, új utak létrehozása nem javasolt, gyalogos és kerékpáros forgalom korlátlanul, személygépkocsis, teherautós forgalom csak fenntartási jelleggel közlekedhet.

Ipari, bányászati, vadgazdálkodási tevékenység folytatása nem javasolt,

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül:

A vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, vízügyileg nem indokolt, a mederben található tájidegen fajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt, az aljnövényzet a gát egyes szakaszain allergén, invazív gyomfajokból áll, itt az évente 2-3 szoros kaszálás javasolt.

Fás területek kezelése: A patakot övező területen fiatal felújult fás vegetáció található, mely szervesen kapcsolódik a Duna ártéri erdejéhez, itt a tájidegen fajok kivágása javasolt, egyéb beavatkozás természetvédelmileg nem indokolt.

Út kezelése: az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

Védőövezet: 12/1**2.2. Bükkös-patak völgye, medre****VÉDETT TERÜLET NEVE: BÜKKÖS PATAK ÉS TERÜLETÉNEK BŐVÍTÉSE**

Védetté nyilvánító jogszabály: 16/1993. (VII. 16), 20/1993. (IX. 13.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A sűrűn beépült, városias környezetben gazdag növény- és állatvilágú patakmedernek városszerkezeti, városképi, esztétikai, egészségmegőrző jelentősége van.**

A patak vizes élőhely, része a települési ökológiai hálózatnak.

Petényi márna, kövi csík, kövi rák, feketeharkály stb védett fajok, naturás társulások élőhelye.

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.2. melléklet

Megközelíthetőség: A patak mentén szinte teljes hosszon pormentesített utakról, kerékpárútról jól megközelíthető.

Értékek:

Geológiai: A patak egyes helyeken Kéki alatti szakaszokon is sziklamederben folyik, a legtöbb helyen görgetett andezit kavicsos völgyben, feltöltött hordalékkúpok mellett kanyarog.

Időszakos és állandó források kísérik: Fehérvíz, Zsombor és Levente-forrás.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Botanikai: A Bükkös-patak izbégi szakasza természet-közelinek mondható, igen értékes pl. a patakot kísérő égerliget. Lejjebb hatalmas és igen öreg fehér nyárok, néhány feketenyár és fehérfűz, vénic szil is megtalálható. A lombkoronaszintben ugyanakkor nem ritkák a helyi gyümölcsösökből elvadult fák (szilva, alma, körte stb.). A patakot kisebb megszakításokkal égerliget társulás kíséri, mely hazánkban ritka, védelemre javasolt társulás, aljnövényzetben a kora tavaszi aszpektus növényei közt több védett növény található (pirosuló hunyor (*Helleborus purpurescens*), májvirág (*Hepatica nobilis*), hóvirág (*Galanthus nivalis*).

Zoológiai: A vízben gerinctelenek pl. a kövirák (*Austropotamobius torrentium*) (V), és 10 halfaj él pl.: pl. Petényi-márna (*Barbus meridionalis petényi*) (FV), kövi csík (*Noemacheilus barbatulus*) (V), fenékjáró küllő (*Gobio gobio*) (V), nyúl domolykó, fejes domolykó. A patak mentén a belterület határáig jelentős a nagyobb vadak megjelenése, az emlősök közül legelterjedtebb a gímszarvas (*Cervus elaphus*), az őz (*Capreolus capreolus*), a vaddisznó (*Sus scrofa*), a muflon (*Ovis ammon*), a róka (*Vulpes vulpes*), a nyest (*Martes foina*), a nyuszt (*Martes martes*), a menyét (*Mustela nivalis*).

A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye így pl. a holló (*Corvus corax*), sárga rigó (*Oriolus oriolus*), az erdei fülesbagoly (*Asio otus*), a fekete harkály (*Dryocopus martinus*), héja (*Accipiter gentilis*) és több cinke faj is. Védett kisemlősök élőhelye (mókus (*Sciurus vulgaris*), pele (*Glis glis*), denevér fajok – az említettek közül minden faj védett).

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, szentendrei festők kedvenc témája volt, a város közepében egy üde, pihentető zöldfelület, szinte természetes növényzettel, jelenleg rekreációs céllal használják legtöbben. A patak menti területek évezredek óta emberi használatban vannak, utak, mezőgazdasági területek, település nyomok, első jelentős település a rómaiak előtti eraviscusoké lehetett, amelyre a rómaiak építkeztek. Szentendrére utaló első írásos emlék 1009-ből is a patak melletti településre hivatkozik.

Veszélyeztető tényezők: A belterületi szakaszon a telekhatárok, kerítések a patak medrére vannak szabályozva, így kevésbé érvényesül az 50 m-es védő zóna, a telektulajdonosok közül többen hulladéklerakónak használják a medret, folyamatosan töltik talajjal, zöldhulladékkal – ezzel gyomosítva a természetes társulást.

A patak vízminősége: az Anna-völgyben, Pilisi utcában és a József Attila utcánál éri szennyezés, ez legtöbbször nem jelentős, de időnként az állatok pusztulása jelzi a nagyobb koncentrációjú szennyezőanyagot, Szentendre térségének legtöbb természeti értéket rejtő vizes élőhelyeinek egyike a Bükkös-patak.

Környező területhasználat: Felső szakaszán régi ipari területek, mezőgazdasági művelés alatt álló telkek, belterületi szakaszon lakás funkciójú kertés és társas házak övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület természetközeli állapotának megőrzése.
- A terület természetközeli állapotának megőrzése, a patak kibetonozott kisvízi szakaszának revitalizációja.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

- Az invazív (lágú és fás szárú) gyomfajok eltávolítása.

Fejlesztésre, rehabilitációra vonatkozó javaslatok: Az alsó 1300 m revitalizációja fontos az élőhelyek számának növelése, az ökológiai folyosó fejlesztése és a tájlesztés szempontjából.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A patakot kísérő lágyszárú növényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása.
- A patak kibetonozott kisvízi szakaszának revitalizációja. – A megvalósítást tervezés és engedélyezési eljárás előzi meg.
- Az invazív (lágú és fás szárú) gyomfajok eltávolítása. - A tájidegen fajok honos fajokra történő cseréje, a meglévő állomány kiegészítése, pótlása.
- A terület időszakonkénti hulladékmentesítése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Tilos a partvontaltól számított 50 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése. Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni. Tilos a partvontaltól számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme
A természetes medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása
Az élőhelybe történő beavatkozás mellőzése.

Fajok védelme
A partszegély természetes növényzetét meg kell őrizni, itt a kaszálás, zöld és más hulladék elhelyezése tilos, az idős fák kivágása csak kifejezett balesetveszély esetén lehetséges – kisemlősök, madarak élő és táplálkozó helye.

Táj- és kultúrtörténeti értékek
A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás
A terület korlátlanul látogatható

Oktatás, bemutatás
A patak torkolati szakaszánál kezdődik, és Kéki bányáig tart a Bükk-ös-vény – tanösvény, hosszú szakaszon a kerékpár út mellett elhelyezett 10 információs tábla a terület természeti és kulturális értékeit mutatja be.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával lehet vizsgálatokat végezni.

Terület- és földhasználat

A terület részére, egészére kiterjedő gazdálkodási, gazdasági, közlekedési, ipari, bányászati, építési, vadgazdálkodási stb. tevékenységekre, fejlesztésekre vonatkozó előírások, korlátozások és tilalmak meghatározhatók.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül

a vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, vízgyűjtőileg nem indokolt, a mederben található tájidegen fajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt.

Fás területek kezelése: A patak mentén égerliget található, itt a tájidegen fajok kivágása, a fák honos fajokkal való pótlása javasolt, az aljnövényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása javasolt.

Közterületek kezelése: új út létesítése, az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

Védőövezet: 1313, 1312/2, 1312/1, 1318/2, 1319, 1320, 1330/1, 1331/6, 1345/2, 1338, 1339/2, 1350, 1351, 1352, 1365/2, 1366/1, 1366/5, 1372, 1371, 1370, 1379, 1385, 1386, 1389, 1418, 1512/1, 1512/2, 1377, 1373, 512/4, 1512/3, 1513, 1514, 1515, 1516, 1520, 1519/1, 1522/2, 1523, 1531, 1532/1, 1532/, 1533/3, 1533/6, 1533/5, 1533/2, 1536, 1535, 1538, 1539, 1555/1, 1555/2, 1558/2, 1784, 178/3, 178/2, 1782/1, 1783, 1786, 1767, 1764, 1763, 1759/2, 1758, 1756/1, 1755, 0188/46, 0188/48, 2473, 2476, 2482, 2496, 2497/4, 2498/1, 2498/3, 2498/4, 2503/5, 2503/8, 2502, 2507/3, 2507/2, 2507/1, 2508, 2522, 2528, 2529/1, 2557/1, 2557/2, 2562/1, 2562/2, 2563, 2564, 2565, 2566/1, 2721/2, 2721/1, 2722/1, 2723/2, 2723/1, 2724, 2730/3, 2730/4, 2730/5, 3963, 2965, 2966, 2967/2, 2967/3, 3001

2.3. Sztaravoda-patak völgye, medre

VÉDETT TERÜLET NEVE: SZTARAVODA PATAK ÉS TERÜLETÉNEK BŐVÍTÉSE

Védetté nyilvánító jogszabály: 16/1993. (VII. 16) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A hegyekből lefutó vízfolyás a Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz tartozó területet elhagyva üdülő-, illetve lakóterületen jut át a Dunába. A beépített szakaszon az ártér növény- és állatvilága jelentősen emeli a terület értékét.**

A patak vizes élőhely, része a települési és a nemzeti ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.3. melléklet

Megközelíthetőség: A patak nemzeti parki területen halad a Falu Múzeumban és felette lévő szakaszon azt követően egy szakasza beépítetlen területen folyik, majd a város sűrűn beépített kertvárosi szakaszán halad, föld vagy pormentesített utakról jól megközelíthető mindenhol.

Értékek:

Geológiai: A patak görgetett andezit kavicsos völgyben, feltöltött hordalékkúpok mellett kanyarog, többször eltűnik a vize a kavicságyban.

Botanikai: A patak Szentendre külterületén és a Szabadtéri Néprajzi Múzeum területén Duna-Ipoly Nemzeti Park és a Natura 2000 nemzetközi ökológiai hálózat része, további szakaszán a nemzeti ökológiai hálózat tagja, illetve szakaszonként helyi védett a jogszabályban található helyrajzi számok alapján. A patakot helyenként égeres liget kíséri (Natura 2000 jelölő társulás), a társulás töredékes, illetve a fás társulás hiányában ártéri magaskórós társulás található, mely szintén degradált állapotú, a patak menti réteken, kaszálókon erdős pusztarétek maradványok találhatók helyenként zavarásmentes állapotban, a környező használat (mezőgazdaság, közlekedés, lakófunkció – zöld és háztartási hulladék kihelyezés, a talaj feltörése, stb.) miatt, de kezeléssel javítható.

A Sztaravoda-patak Dunakanyar körúti hídja alatt (egészen a következő utcáig, sőt azon is túl egy darabig) sziki harmatkásás található, ilyen helyen ez a társulás nem jellemző. A téli útszázás következménye lehet, nem természetes állapot.

Zoológiai: A vízben gerinctelenek, a patak mentén a belterület határáig jelentős a nagyobb vadak megjelenése, a madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kisémlősök élőhelye (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

A Sztaravoda-patak Pap-sziget alatti torkolati részének idős puhafaligetében számos, nedves élőhelyhez kötődő érdekes bogárfaj honos. A hatalmas, részben pusztuló fűzfákban fejlődik a védett diófacincér (*Aegosoma scabricorne*), vékonyabb, még élő ágakban pedig a jellegzetes illatú pézsmacincér (*Aromia moschata*). A leváló, gombás kéreg alatt gyászbogarak élnek, mint például az egyszínű kéregbújó (*Corticus unicolor*), a nagy rágványbogár (*Uloma culinaris*), a fűzgyászbogár (*Neatus picipes*) vagy a sötét alkonybogár (*Prionychus ater*), melyek alkonyatkor a törzsön mászkálnak. Az ártéri erdőkben nem ritka sárga gévagombán gyakori a poszogó taplóbogár (*Diaperis boleti*) és a kis taplóbogár (*Eledona agricola*). Ugyanitt fordulnak elő más, kisebb bogárcsaládok képviselői is, mint a porvaszerű álkormorka (*Eustrophus dermestoides*), vagy gombabogarak legnagyobb képviselője, a négyfoltos gombabogár (*Mycetophagus*

quadripustulatus). Kitört ágak helyén keletkező odvakban fejlődik a nagytermetű pompás virágbogár (*Cetonischema aeruginosa*). E szép védett állat rekkenő hőségben repked a lombkoronaszint magasságában, emiatt viszonylag ritkán kerül szem elé. Vörösen korhadó farönkökben, tuskókban él a feltűnő színezetű csinos pattanó (*Ampedus elegantulus*). E citromsárga szárnyfedelű rovar a folyópartok, nedves élőhelyek jellemző pattanóbogara. A fák elhalt, száraz részeiben álszúvak élnek, mint a bordás álszú (*Ptilinus fuscus*) és a csuklyás álszú (*Priobium carpini*). E fajokat ragadozza a lisztmentő korongbogár (*Tenebroides mauritanicus*). Az ártéti erdő talaján rengeteg futóbogárfaj él. A mezei futrinka (*Carabus granulatus*) nevével ellentétben az időszakosan elöntött területeken elsőként megtelepedő védett futrinkánk.

Tájképi:

Jelentős tájképi értékkel bír, a torkolati szakaszon, a város közepében egy üde, pihentető zöldfelület, szinte természetes növényzettel.

Veszélyeztető tényezők: A belterületi szakaszon a telekhatárok, kerítések a patak medrére vannak szabályozva, így kevésbé érvényesül az 50 m-es védő zóna, a telektulajdonosok közül többen hulladéklerakónak használják a medret, folyamatosan töltik talajjal, zöldhulladékkal – ezzel gyomosítva a természetes társulást.

Környező területhasználat: Felső szakaszán egykor mezőgazdasági művelés alatt álló telkek, belterületi szakaszon lakás funkciójú kertés és társas házak övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület természetközeli állapotának megőrzése, a patak kibetonozott kisvízi szakaszának revitalizációja.
- Az invazív (lágú és fás szárú) gyomfajok eltávolítása.

Fejlesztésre, rehabilitációra vonatkozó javaslatok: A kiépített szakasz revitalizációja fontos az élőhelyek számának növelése szempontjából.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A patakot kísérő lágyszárú növényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása.
- A patak kibetonozott kisvízi szakaszának revitalizációja. – A megvalósítást tervezés és engedélyezési eljárás előzi meg.
- Az invazív (lágú és fás szárú) gyomfajok eltávolítása. - A tájidegen fafajok honos fajokra történő cseréje. (éger)
- A terület időszakonkénti hulladékmentesítése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Tilos a partvonalától számított 50 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni.

Tilos a partvonalától számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A természetes medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A patakot kísérő fás társulás honos fajokkal való betelepítése, fejlesztése, a természetközeli állapot megtartása a vizes élőhelyek védelme érdekében..

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás

A terület korlátlanul látogatható.

Oktatás, bemutatás

A patak Skanzeni szakaszán természeti ismertető táblák találhatóak.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával végezhetőek vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül

a vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, vízügyileg nem indokolt, a mederben található tájidegen fafajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt.

Fás területek kezelése: A patak mentén helyenként égerliget található, itt a tájidegen fajok kivágása, a fák honos fajokkal való pótlása javasolt, az aljnövényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása javasolt.

A védett rovarfajok miatt elsősorban az öreg elhalt fákat – legalábbis ahol nem okoznak balesetveszélyt – a helyszínen kell hagyni.

A felsőbb szakaszokon az illegális szemetelést fel kell számolni, a patakot ki kell tisztítani.

Egyes patakszakaszok „örökbefogadása”, ahogy az a Bükkös-pataknál már megvalósult.

Közterületek kezelése: új út létesítése, az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

A patakmentén belterületbe vonandó területeknél a patak medrétől távolabbra kerüljenek a telkek kiszabályozásra, a telektávolsága a medertől legalább 10 m legyen árvízvédelmi, rekreációs és természetvédelmi okokból.

Védőövezet: 4435/2, 4435/1, 4435/4, 4428/4, 4428/5, 4074/6, 4074/5, 4073/1, 4073/2, 4073/3, 4072, 4070, 4069, 4068, 4067/2, 4067/1, 4066, 4065, 4063/2, 4063/1, 4062, 4060, 4059, 4057, 4056, 4054, 4052, 4050, 4049, 4045/2, 4047/4, 4047/3, 4048, 4011, 4010/1, 4009/3, 4008, 4007, 4006/2, 4006/1, 4005, 4439, 4440, 4442, 4437, 3766/2, 3767, 3768, 3769, 3770, 3771, 3772, 3773/3, 3773/1, 3793, 3794, 3795/4, 3796, 3803, 3804, 3807, 3808, 3817/1, 3817/2, 3818, 3819, 3825/3, 3826, 3576, 3833, 3837/1, 3837/2, 3838/1, 3838/2, 3839, 3840, 3841, 3842

2.4. Sztelin-patak völgye, medre

VÉDETT TERÜLET NEVE: SZTELIN-PATAK ÉS BŐVÍTÉSÉNEK TERÜLETE

Védetté nyilvánító jogszabály: 16/1993. (VII.16.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: A hegyekből lefutó vízfolyás a Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz tartozó területet elhagyva üdülő-, illetve lakóterületen jut át a Dunába. A beépített szakaszon túl az ártér növény- és állatvilága jelentősen emeli a terület értékét.

A patak vizes élőhely, része a települési, a nemzeti ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védendő terület (Hrsz): 1.4. melléklet

Megközelíthetőség: A meder szurdokvölgy jellegéből adódóan nem, vagy csak nagyon nehezen megközelíthető a felső szakaszokon, alsó szakaszán a telkek a mederre vannak szabályozva.

Értékek:

Geológiai: A szurdokvölgyben több helyen, feltételezhetően az erózió következtében, alapkőzet feltárulás látható.

A szurdoktól távolabb, a véderdőben is különös figyelmet érdemel a Kada utca alatti kőzetkibukkanás (7502/1, 7501, 7507), mely aránylag könnyű megközelíthetősége és látványossága miatt képezhetné akár egy tanösvény állomását, itt korábban valószínűleg kőfejtés folyt.

Geológiai szempontból ugyancsak említésre méltó a Csóka utca Várkonyi utca felé eső végén található löszfal, melybe az utca mint löszmélyút vágódik be. A löszfalat – kiváltképp az utca esetleges szélesítése esetén – annak a rézsűvédelem miatti kikövezés fenyegeti, mint ahogy az egyes szakaszain már be is következett. Ezzel azonban egy érdekes geológiai látnivaló tűnne el.

Botanikai: A horhos feletti terület különböző típusú, értékes szárazgyepek maradványait őrzi. A gyepek mozaikosságának köszönhető, hogy aránylag kis helyen négy értékes gyeptársulást találunk, melyek számos védett növénynek biztosítanak élőhelyet. Ilyen a Vörös Könyv által fokozott védelemre javasolt löszpusztarét, melynek itt is fellelhető tipikus fajai többek között a barázdált csenkesz (*Festuca rupicola*), a magyar kakukkfű (*Thymus pannonicus*), a kunkorgó

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

árvalányhaj (*Stipa capillata*), a védett selymes boglárka (*Ranunculus illyricus*) és dunai szegfű (*Dianthus collinus*), valamint a hengeresfészkü peremisz (*Inula germanica*), mely utóbbi kettőt az IUCN a veszélyeztettség közeli fajok közé sorolja.

Szintén ezen a környéken fellelhető gyeptípus a közép-dunai erdőpuszta-rét, melynek fő állományalkotó fajai közé tartozik a védett hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*) és a fogtekerics (*Danthonia alpina*). Szintén itt megtalálható védett fajok a hosszúlevelű harangvirág (*Campanula macrostachya*), a budai imola (*Centaurea sadleriana*), valamint a nagy pacsirtafű (*Polygala major*). Akárcsak az előző társulást, a Vörös Könyv ezt is fokozott védelemre javasolja.

Ezen a kis helyen előforduló harmadik gyeptársulás a magyar aszatos szálkaperjegyep, ahol olyan értékes védett fajokat találtunk, mint például a hegyi árvalányhaj (*Stipa pennata*), bíboros kosbor (*Orchis purpurea*), zöld sarkvirág (*Plantathera chlorantha*), tarkakosbor (*Orchis tridentata*), csillag őszirózsa (*Aster amellus*), piros kígyószisz (*Echium maculatum*). Ennek a társulásnak egy változata a szintén itt megtalálható pacsirtafüves szálkaperje-rét, melynek domináns fajai a tollas szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*), a sudár rozsnok (*Bromus erectus*), a pusztai csenkesz *Festuca rupicola* valamint a hegyi sás (*Carex montana*). Ez az aránylag kis, egybefüggő terület is számos védett növénynek ad otthont: tavaszi hérics (*Adonis vernalis*), leánykőkörcsin (*Pulstilla grandis*), nagy pacsirtafű (*Polygala major*), magyar lednek (*Lathyrus pannonicus subsp. Collinus*), hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*), borzas árvalányhaj (*Stipa dasyphylla*), nyúlánk sárma (*Ornithogalum pyramidale*).

Ezen társulások fontosságát tovább növeli, hogy mindegyikük előfordul közelben található Kada csúcson is. Ez a távolság minden bizonnyal áthidalható jó néhány faj számára, így az egyes társulás foltok fontos szerepet játszhatnak egymás fennmaradásának biztosításában.

Magában a horhosban a szurdokvölgy mikroklíma módosító hatásából fakadóan a szurdokerdők andeziten kialakult variánsa található meg. A nyiladékokban, sziklákon sziklagyeppek találhatóak, melyek fő alkotó fajai a sziklai csenkesz (*Festuca pseudodalmatica*), magyar perje (*Poa pannonica*).

A botanikai felmérés alapján elmondható, hogy a völgyben tatárjuharos lösztölgyes és csepleszmelegyes természetes társulásai találhatóak illetve e mellett viszonylag nagy arányban fordulnak elő ültetett akácok is. A vizesebb élőhelyeken enyves égeres (*Alnus glutinosa*) foltok is megjelennek. A lombkorona szintben keveredik a juhar (*Acer sp.*), a virágos kőris (*Fraxinus excelsior*), a tölgy (*Quercus sp.*). A magas lejtőkategóriájú területeken a cserjeszint szinte teljesen hiányzik, főként a magoncok képviselik. A kora tavaszi geofiton állomány feltehetően gazdag.

Zoológiai: A völgy domborzati helyzetéből és a felső szakaszon elmaradó lakott területekből adódóan gazdag állatvilággal rendelkezik.

A herpetológiai felmérés adatai szerint a horhos területének még beépítetlen részén gyakran előforduló kétéltű fajok a barna varangy (*Bufo bufo*) és az erdei béka (*Rana dalmatina*), valamint szórványosan zöld levelibékával (*Hyla arborea*) és a fás borításhoz kötődő gyepi békával (*Rana temporaria*) is találkozhatunk. Valamennyi említett faj előfordulási gyakorisága egyre kisebb a beépített területen befelé haladva. A hüllők közül nagyobb valószínűséggel csak a fali gyíkkal (*Podarcis muralis*) találkozhatunk a patak környékén.

A zárt szurdokvölgyben a Csurgó-forrás környékén jelentős vaddisznó és más nagyvad nyomokat találtunk, ami jelzi az állatok folyamatos jelenlétét, ivó és táplálkozó helyük a környék.

Tájképi: A keskeny szurdokvölgy jelentős tájképi potenciállal rendelkezik. Korábban a területen a déli kitétségű oldalon szőlő ültetvények voltak, a filoxéra vész után gyümölcsösök, az elhagyott domboldalakon most is lehet öreg gyümölcsfákat találni.

Veszélyeztető tényezők:

1. Erózió, lejtőcsuszamlások

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

2. Felparcellázás, beépítés, feltöltések, antropogén - instabil felszínformák telkek rátolása a patakmederre
3. Zöldhulladék elhelyezés
4. Csókai utcai löszfal – kikövezés
5. A bejárás során a Csóka utcában (6.) újonnan fásított területet láttunk, ahol számos nem honos fajt ültettek.
6. Torkolatnál: feltöltés, telkek rátolása
7. Özönnövények (akác, öszirózsa)

Környezeti állapot:

1. A terepi bejárások során több helyen találtunk illegális hulladékot
2. zöldhulladék kihelyezése – különösen a patakmederbe

Környező területhasználat: Lakó- üdülőövezet.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A forrás körüli/fölötti területek állapotának megőrzése
- A patak medrének és völgyének további beépítéstől való megvédése
- Akácok cseréje honos fajokra
- Özöngyomok kiszorítása
- Csóka utcai löszfal megőrzése
- Önkényes feltöltések megszüntetése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladéklerakások felszámolása, feltöltések, depóniák megszüntetése.
- Zöldhulladék eltávolítása ill. a lakosság tájékoztatása a zöld hulladék patakba való kihelyezésének következményeiről
- Tájidegen fajok (akácfa, bálványfák, zöldjuhar) fokozatos kivágása és cseréje honos fajokra: tölgy (*Quercus sp.*), juhar (*Acer sp.*), éger (*Alnus glutinosa*) virágos kőris (*Fraxinus excelsior*). Lágyszárú gyomok esetén évi kétszeri kaszálás.
- A 35 % feletti lejtőkategória esetében folyamatos erdőborítás javasolt az erózióvédelem érdekében, ezt ritkításnál, erdészeti kezelésnél figyelembe kel venni.
- Az alsó 1 km hosszon a patak revitalizációja.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Tilos a partvonalától számított 50 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése. Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni. Tilos a partvonalától számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A természetes medermorfológia megváltoztatása tilos.

A szurdok völgyben több helyen, az erózió következtében, alapkőzet feltárulás látható.

A rézsűvédelmet célszerű úgy megoldani, hogy a geológiai feltárás látható maradjon, balesetveszély se keletkezzen.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A patak természetközeli állapotú partját a vizes élőhelyek védelme érdekében meg kell őrizni. A meredek partoldalak mozaikos élőhelyeit a biológiai változatosság miatt kell megtartani, az élőhelyek ökológiai kapcsolatainak további működése érdekében.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található egyedi tájértékek védelem és fenntartása.

Látogatás

A terület korlátlanul látogatható

Oktatás, bemutatás

A patak mentén tervezett tanösvény 1 táblája készült el, mely a Várkonyi utcánál mutatja be a természeti értékeket.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával végezhetőek vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

Javasolt gyepterület művelési ágba sorolása.

Gyep (rét, legelő)

A gyepek évi maximum egyszeri (június végi vagy augusztus végi) kaszálása.

Szőlő kert gyümölcsös

Hagyományos gyümölcsfajták termesztése javasolt.

A gyümölcsös alatti gyepek évi maximum egyszeri (június végi vagy augusztus végi) kaszálása.

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint érintett Hrsz művelés alól kivett területei, ezen belül:

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

a vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, vízügyileg nem indokolt, a mederben található tájidegen fafajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt.

Fás területek kezelése: A patak mentén helyenként égerliget található, itt a tájidegen fajok kivágása, a fák honos fajokkal való pótlása javasolt, az aljnövényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása javasolt. A természetvédelem céljaival összhangban levő erdőgazdálkodási üzemterv javasolt.

Az öreg elhalt fákat – legalábbis ahol nem okoznak balesetveszélyt – a helyszínen kell hagyni, lábön száradva, vagy kidőlve.

A felsőbb szakaszokon az illegális szemetelést fel kell számolni, a patakot ki kell tisztítani.

Egyes patakszakaszok „örökbefogadása”, ahogy az a Bükkös-pataknál már megvalósult.

Közterületek kezelése: új út létesítése, az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

A patakmentén belterületbe vonandó területeknél a patak medrétől távolabbra kerüljenek a telkek kiszabályozásra, a telektávolsága a medertől legalább 10 m legyen árvízvédelmi, rekreációs és természetvédelmi okokból.

Építési engedélyt a medertől számított 50 méteren belül nem lehet kiadni.

Védőövezet: 7394, 7399, 7400, 7404, 7405, 7406/1, 7406/2, 7406/3, 7407, 7409, 7410, 7418, 7419, 7422/1, 7422/3, 7431, 5603, 5604, 5605, 5607, 5608, 5592, 5591, 5590, 5582, 5579, 5578, 5575, 5573, 5570, 5569, 5568/2, 5567, 5566, 5994/3, 5956/1, 5956/2, 5616, 5617, 5619, 5620, 5621, 5622, 5624, 5625, 5627, 5629, 5640, 5641, 5642/1, 5643, 5645, 5647, 5648, 5649, 5650, 5651, 4750, 4763, 4764, 4766

2.5. Római Castrum és környezete

VÉDETT TERÜLET NEVE: RÓMAI CASTRUM TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 20/1993. (IX. 13.), 31/1997. (X.15.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **Régészeti védelem alatt álló terület, a Paprikabíró utca, a Kossuth L. utca, a Római sánc utca keleti szakasza és a Dunakanyar krt. által lehatárolt városrész. A védetté nyilvánítás célja a város szerkezetében egyedülálló táj védelme, amelynek jelenleg is és a feltárást követően is fontos szerepe van.**

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.5. melléklet

Megközelíthetőség: A teljes terület pormentesített utakról jól megközelíthető.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Értékek:

Geológiai: A Bükkös-patak hordalékkúpjára települt erőd falai is helyi görgeteg és bányászott andezit kövekből épültek.

Botanikai: Korábbi villák, lakóházak találhatóak a területen, ezeken a telkeken ültetett faállományok vannak, gyümölcsök, lucfenyő. A római erőd területén folyamatban lévő ásatások mellett jelenleg nem található védendő fa, az ott felnövő spontán növényzet akácokból (*Robinia pseudoacacia*), zöld juharokból (*Acer negundo*), bálványfákból (*Ailanthus altissima*), eperfákból (*Morus alba*) áll.

A még nem érintett területeken öreg gyümölcsfák dió (*Juglans regia*), cseresznye () találhatóak. A Vaczek-villa épülete szintén helyi védett épített érték, a ház körül 18 db idős hársfa (*Tilia cordata*, *T. plathiphyllus*) áll, illetve néhány lucfenyő (*Picea abies*), ha a házat nem érinti a későbbi feltárás, van esély a fák megmaradására is, de az ásatási munkáknál nem tudnak erre figyelemmel lenni és megőrizni a faállományt (a következő kb. 5 év folyamán nem várható feltárás).

A Kőtár területe nem a szorosan vett erőd terület, itt a feltárás kevésbé érintheti a faállományt, ezen a helyen 10 db hársfa (*Tilia cordata*, *T. plathiphyllus*) jelent nagyobb értéket, illetve még két régi gyümölcsfajta 2 db eperfa (*Morus alba*), 2 szilva (*Prunus sp.*), a többi spontán, vagy ültetetten előforduló tájidegen fafaj; ostorfa (*Celtis occidentális*), tuja (*Biota orientalis*), akác (*Robinia pseudoacacia*), zöld juhar (*Acer negundo*). Az aljnövényzetben elsősorban gyomtársulások találhatóak.

Zoológia: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kisméretű élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír. A Bükkös-patak egykori hordalékkúpján felépült római kori erőd jelenleg több méter magasan kiemelkedik a terepszintből, ezzel kilátópontként szolgál a Belváros irányába.

Veszélyeztető tényezők: A terület gyomosodik, a feltárások bolygatott felszínein allergén növények is megtelepedtek.

Környező területhasználat: Kertes házakkal és a 11-es főközlekedési úttal határolt terület.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani. Az országos régészeti értéként ez az elsődleges védelem, a természetvédelem itt másodlagos, de a terület értékét növelheti a természetvédelmi kezelés.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület hulladék mentesítése.
 - Egyedi tájértékek megőrzés (pince)
 - A terület feltárása során a lehető legtöbb honos fa megőrzése, illetve a kivágott fák pótlása a Belvárosi zöldfelületek arányának megőrzése érdekében.
- A terület régészeti értékei miatt országosan védett, így a helyi természetvédelem másodlagos, de nem elhanyagolható a zöldfelület miatt.
- Agresszív és allergén lágyszárú és fásszárú gyomnövényfajok elterjedésének megakadályozása.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Fejlesztésre, rehabilitációra vonatkozó javaslatok: A későbbi ásatások során eltűnő fákat a rekonstrukciós munkák után ajánlott pótolni, hogy a római kori időket is megidézzék az ültetett növények, itt a hazánkban meghonosodott mediterrán eredetű haszonnövények is szóba jöhetnek (szőlő, füge, rozmaring, leander, levendula). Ezekon kívül javasolt honos fákat telepíteni, pl. hársat, mely a közvetlen mellette haladó Dunakanyar körút levegőszennyezését is túri, tisztítja a levegőt a leendő bemutató területen.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A terület évenkénti kétszeri kaszálása javasolt a gyomfajok terjedésének megakadályozása miatt.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Korlátozások a műemlékvédelem tárgykörében hatályos jogszabályok szerint.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Feladat a használaton kívüli épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések új funkciójának megállapítása, megszüntetése, elbontása, az érintett terület a tájjellegéhez igazodó rendezése.

A település, -területrendezés és fejlesztés, területfelhasználás, telekalakítás, az építés, és használat során kiemelt figyelmet kell fordítani a tájképi adottságok megőrzésére.

Látogatás

A terület a tulajdonos engedélyével látogatható.

Oktatás, bemutatás

A terület kezelője a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága a terület feltárásairól időnként bemutatónapokat tart.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi, műemlékvédelmi szabályok betartásával vizsgálatok végezhetőek.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül lakóház és udvar, illetve ipari terület, melyekre be van jegyezve a régészeti védettség.

2.6. Pozsarevacska templom kertje

VÉDETT TERÜLET NEVE: POZSAREVACSKA TEMPLOM KERT TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 20/1993. (IX. 13.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A műemlék környezetében lévő zöldterület védelme, a kutatásban és az oktatásban fontos szerepet betöltő kertrégészeti emlék.**

Rendeletben védett terület (Hrsz):

Helyrajzi szám	Tulajdonos	Művelési ágak
1045	Szerb egyház	kivett

A terület mérete: 913 m²

Megközelíthetőség: A teljes terület pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Botanikai: A kertben 4 hárs (*Tilia* sp.) 1 lucfenyő áll (*Picea abies*), aljnövényzetében ruderális városi társulás található, melyet rendszeresen vágnak. A templom kertjének ültetett faállománya botanikailag nem jelentős, a városi környezetvédelemben van szerepe; levegőminőség javítás, mikroklíma szabályozó, ezenkívül élőhelyként számottevő a belváros zöldfelületekben szegény területén, ezt tovább lehet erősíteni cserje ültetéssel.

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kismamák élőhelye lehet (mókus, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

Tájképi: Táj- és kultúrtörténeti értékek. A Pozsarevacska templom közvetlenül a Bükkös-patak partján található. A templom a XVIII. századi szerb vallási kultúra emlékét őrzi, kicsi kertjében idős hársok élnek. A templom kertben görögkeleti szerb sírköveket helyeztek el.

Környező területhasználat: Lakás és üzlet funkciójú kertes és társas házak övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani. Az országos régészeti értéként ez az elsődleges védelem, a természetvédelem itt másodlagos, de a terület értékét növelheti a természetvédelmi kezelés.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A zöldfelület megtartása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A növényzet szakszerű kezelése, esetenként pótlása, fejlesztése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Korlátozások a műemlékvédelem tárgykörében hatályos jogszabályok szerint.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A fák kivágása csak balesetveszély esetén engedélyezhető.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A terület feltárása, fenntartása.

Látogatás

A terület a tulajdonos engedélyével látogatható.

Oktatás, bemutatás

A szerb egyháztól kérhető vezetés a terület bemutatására.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi, műemlékvédelmi szabályok betartásával vizsgálatok végezhetőek.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, melyre be van jegyezve a műemléki védettség.

2.7. Postás-strand területe

VÉDETT TERÜLET NEVE: POSTÁS STRAND TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 20/1993. (IX. 13.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A jelzett területek a város szerkezetének hagyományosan, parkos zöldfelület jellegű területe. Ezért, és a környezeti hatások megőrzése érdekében a zöldfelületek megőrzendők. A védett természeti területen található a Duna városi szakasza ártéri ligeterdőknek egyike.**

A vizes élőhely része a települési, a nemzeti és a nemzetközi (Natura 2000) ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz):

Helyrajzi szám	Tulajdonos	Művelési ágak
25/3	Önkormányzat	

A terület mérete: 32825 m²

Megközelíthetőség: A teljes terület pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Geológiai: A terület egyik részén a Duna-mederben andezit sziklazátony felett a Bükkös-patak hordalékkúpja található, ettől délebbre Dunai kavicsos-homokos partszegély és mesterségesen feltöltött magas part szakasz található.

Botanikai: A Duna árterén természetes fűz-nyár ligeterdő található a területen zavarást jelző aljnövényzettel. A területen fűz és nyárligetek élnek, melyek Natura 2000 jelölő társulások, része a nemzeti és nemzetközi ökológiai hálózatnak, az időszakosan vízzel borított területen mocsári társulások jönnek létre, melyek szintén veszélyeztetett, védelemre javasolt élőhelyek.

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kisemlősök élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, szinte természetes növényzettel, jelenleg rekreációs céllal használják legtöbben.

Veszélyeztető tényezők: A hulladéklerakás, gyomosodás.

Környező területhasználat: Utak és sportpályák határolják a település felől.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- Az adventív gyomok terjedésének megelőzése.
- Az ártéri ligeterdő természetközeli állapotának fenntartása, fa és cserjepótlás.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.
- A ligeterdő aljnövényzetének évi egyszeri kaszálása.
- A mesterséges gyepes zöldfelület karbantartása.
- Az idős fák karbantartása, a kivágott, elhat fák pótlása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A területen gépjármű közlekedés tilos.

Tilos a földrészlet megosztása, alakjának, terjedelmének megváltoztatása, építmény építése.

Tilos a partvontól számított 1000 méteren belül a vizekre és vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme
A természetes medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A vizes élőhelyekbe történő beavatkozás mellőzése

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható vizsgálat.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: csak természetvédelmi célú beavatkozás történhet.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Védőövezet: 25/2, 25/4, 25/5

2.8. A Belváros fái közterületeken és magánterületeken

VÉDETT TERÜLET NEVE: BELVÁROS FÁI FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 47/2000. (IX. 15.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A Belváros növényzetének megtartása és pótlása szükséges. A belváros szerkezetének hagyományosan, parkos zöldfelületei a környezeti hatások megőrzése érdekében megtartandók. A kivágott fákat a magánterületeken is pótolni kell.**

Rendeletben védett terület (Hrsz): nincs megnevezve

Értékek:

Botanikai: Kiemelkedő értéke elsősorban az idősebb egyedeknek van.

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kisemlősök élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

Tájképi: Jelentősen javítják a tájképet a zöldfelületek, parkok, fasorok.

Veszélyeztető tényezők: A fák kiszáradása, kitörése.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A zöldfelületek megtartása, arányuk növelése.

- Egyedi védelem a kiemelkedő jelentőségű, látványú, saját történetű fáknak, fasoroknak. (Ld. Csányi u. 11. galagonya)

A város egyedi tájérték-kataszterében is találunk ilyen fákat (János u. – József Attila u. kereszt melletti hárs, Őrtorony u. 5. sz. előtti hárs, Rab Ráby téri zöld juhar), fasorokat, melyek érdemesek lehetnek a helyi védelemre. Javaslatok: régi gyümölcsfák közterületen (pl. Barcsay Ált. Isk. cseresznyefái) melyek tájtörténeti emlékek is egyben, a Templom domb fái.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A zöldfelületi rendeletben is előírt fapótlásnak elsősorban honos, termőhelynek megfelelő (tájhonos) és várostűrő fajokkal kellene eleget tenni. A telepítendő és kerülendő fafajok („fekete” és „zöld”) listáját a települési környezetvédelmi program és a zöldfelületi rendelet tartalmazza.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Cserjeültetéssel a terület madártani értéke jelentősen megnőhet. Szoliter vagy csoportos ültetésre szintén tájhonos, várostűrő fajok javasoltak. A cserjeültetés a fasorokkal együtt többszintű levegő- és zajvédelmi feladatot lát el.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A zöldfelületi rendelet betartása, egyedi védelem beiktatása.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A Belváros zöldfelületeinek megtartása, növelése nagyon fontos, környezet- és természetvédelmi szempontból.

Madár-, levegőminőség-, zajvédelmi, tájésztétikai, ökológiai, lélektani, rekreációs és kulturális szempontból jelentős az alábbi funkciók ellátása miatt: Oxigéntermelés, széndioxid- és por-megkötés, lefolyás-szabályozás (víz-visszatartás), a páratartalom növelése, élőhely biztosítása elsősorban a madárvilág számára (fészkelő, táplálkozó, vonulóhely), élőhely biztosítása az ember számára (sétáló, bemutató hely).

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Egyedi tájértékek védelme, megtartása.

Látogatás

Szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel végezhetőek vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése

2.9. A Kálvária tér fái

VÉDETT TERÜLET NEVE: KÁLVÁRIA TÉR FÁI FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 47/2000. (IX. 15.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A város ezen területén a növényzet megtartása és pótlása szükséges. A város szerkezetének hagyományosan parkos zöldfelületei és környezeti hatások megőrzése érdekében megtartandók. A kivágott fákat pótolni kell.**

A terület része a települési ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): (helyrajzi számok, tulajdonosok, művelési ág)

Helyrajzi szám	Tulajdonos	Művelési ágak
1041		
1310		
Javasolt		
1308		

A terület mérete:

Megközelíthetőség: A teljes terület pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Botanikai: Közel egykorú ültetett faállomány, települési ökológiai folyosó funkcióját töltheti be, a Bükkös-patak és a Tó mellék között.

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kisemlősök élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, pihentető zöldfelület, jelenleg rekreációs céllal használják legtöbben. Egykor vásártér volt, ahonnan a belváros, mintegy kilátópontról volt látható, jelenleg egy trafóház és a fák akadályozzák a kilátást.

Környező területhasználat: Lakás funkciójú kertes házak övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- Az állapot megőrzése és növelése, fajkészlettel és a fenntartással.

2. Természetvédelmi stratégiák

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

- A zöldelületi rendeletben is előírt fapótlásnak elsősorban honos, termőhelynek megfelelő (tájhonos) és várostűrő fajokkal kellene eleget tenni. A telepítendő és kerülendő fafajok („fekete” és „zöld”) listáját a települési környezetvédelmi program és a zöldfelületi rendelet tartalmazza. Cserjeültetéssel a terület madártani értéke jelentősen megnőhet. Szoliter vagy csoportos ültetésre szintén tájhonos, várostűrő fajok javasoltak.

- A gyep vizsgálatára nem került sor; de ritkább kaszálással esetleg értékes fajok is megjelenhetnek a területen, vagy telepítésüknek lesz értelme.

- Lakossági észrevétel (Deim Pál festőművész) szerint a Kálváriára és a Belvárosra történő rálátást a sűrű faállomány akadályozza, amit újabb ültetésnél, pótlásnál figyelembe kell venni (tájtörténeti-várostitörténeti szempont lehet, hogy ez egy korábban csupasz vásártér volt, ahonnan a városra látást nem zavarta a növényzet és a villamos művek transzformátor háza).

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A zöldfelületi rendelet betartása.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A terület sűrű faállományú, településképbe illeszkedő park, mely a madár-, levegőminőség-, zajvédelmi, tájésképítési, ökológiai, lélektani, rekreációs és kulturális szempontból jelentős az alábbi funkciók ellátása miatt:

Oxigéntermelés, széndioxid- és por-megkötés, lefolyás-szabályozás (víz-visszatartás), a páratartalom növelése, élőhely biztosítása elsősorban a madárvilág számára (fészkelő, táplálkozó, vonulohely), élőhely biztosítása az ember számára (sétáló, kutyasétáltató hely, ünnepi rendezvények, ...).

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A Kálvária tér a Bükkös-patakhöz kapcsolódó zöldfelületi elem. Védelmét kultúrtörténeti jelentősége, valamint növényállománya indokolta. A Kálvária tér nyugati végében egy a XVIII. Század második feléből származó görög-keleti Kálvária található, keleti végében pedig egy szintén a XVIII. Században épült, de katolikus Kálvária kapott helyett.

Látogatás

A terület szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával végezhetőek vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a zöldfelület közparkként való megtartása.

2.10. Kada-csúcs erdőterülete

VÉDETT TERÜLET NEVE: KADA-CSÚCS TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 10/1994. (II. 16.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: A város e területén a növényzet megtartása és pótlása szükséges. A város szerkezetének hagyományosan zöldfelületei a környezeti hatások megőrzése érdekében megtartandók. A Duna-Ipoly Nemzeti Park területének bővítése, a kijelölt részeken értékes gyepterületek találhatók, amely számos botanikai, zoológiai érték hordozója.

A terület része a települési és a nemzeti ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.6. melléklet

Megközelíthetőség: A teljes terület pormentesített utakról jól megközelíthető. A Kada csúcsot a Hajnal utca és a Szirom utca fogja körbe. A területre a Kada közről nyíló ösvényen juthatunk be.

Értékek:

Geológiai: A területen a sziklakibúvásokban megfigyelhető az andezit alapkőzet.

Botanikai: A Kada csúcs jó példa arra, hogy a helyi védelem alá helyezés eredményesen meg tud őrizni természetközeli társulásokat egy amúgy kertvárosias környezetben is, életeret biztosítva számos értékes, védett növény és állatfajnak.

Ezen a kis területen számos különböző társulást figyelhetünk meg. A terület legnagyobb részét a fokozott védelemre javasolt, itt a déli kitértségnek, alapkőzetnek és viszonylagos szárazságnak köszönhetően extrazonálisan előforduló középhegységi mészkedvelő molyhostölgyes fedi. Az andezit karsztbokoredró fő állományalkotó fafajai a molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), a csertölgy (*Quercus cerris*) és a virágos kőris (*Fraxinus ornus*). Az aljnövényzetben előforduló védett faj a pilisi bükköny (*Vicia sparsiflora*). Ezen kívül a középhegységi rekettyés tölgyes illetve a pannóniai erdőssztyepp klímazonális erdeje, mely ma már kipusztulással veszélyeztetett, a tatárjuharos lösztölgyes fás társulásait találjuk. Ez utóbbi aljnövényzetében előfordul a nagy ezerjófű (*Dictamnus albus*). A fás vegetációkat különböző gyepek szakítják meg. Megtaláljuk a löszpusztagyep kis foltját, mely termőhelye az IUCN veszélyeztetett fajai közé tartozó hengeresfészű peremizsnek (*Inula germanica*), hegyi homokhúrnak (*Arenaria procera subsp. glabra*) valamint a dunai szegfűnek (*Dianthus collinus*). Hasonló kiterjedéssel képviseli magát a Közép-dunai erdőspusztarét, mely az előzővel egyetemben fokozott védelemre javasolt. Itt előforduló értékes növényfajok többek között a hosszúlevelű árvalányhaj (*Stipa tirsia*), a hosszúfüzérű harangvirág (*Campanula macrostachia*) és a budai imola (*Centaurea sadleriana*). Ugyancsak előfordul a magyar aszatos szálkaperjegyep, s annak egy változata a pacsirtafüves

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

szálkaperjegyep, melyekben a következő védett fajok teremnek: hegyi árvalányhaj (*Stipa pennata*), bíboros kosbor (*Orchis purpurea*), agárkosbor (*Orchis morio*), tarka kosbor (*Orchis tridentata*), zöldes sarkvirág (*Planthatera chlorantha*), magyar lednek (*Lathyrus pannonicus subsp. Collinus*), csillag őszirózs (*Aster amellus*), piros kígyószisz (*Echium maculatum*), nagy pacsirtafű (*Polygala major*), bozontos árvalányhaj (*Stipa dasyphyllia*), nyúlánk sárma (*Ornithogalum prymaidale*), tavaszi hérics (*Adonis vernalis*), leánykökörcsin (*Pulsatilla grandis*).

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kismérsékű élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

A Kada csúcs gazdag növényvilága számos állatfajnak ad otthont. A rovarfajta felmérés során olyan védett fajok jelenlétét kimutatni, mint a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), mely egyben Natura 2000-es jelölőfaj, a kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipipedus*), a kardos illetve a fecskefarkú lepke (*Iphiclidia podalirius*, *Papilio machaon*), a nappali pávaszem (*Inachis io*), a sisakos sáska (*Acrida ungarica*), az atalanta lepke (*Vanessa atalanta*) és az imádkozó sáska (*Mantis religiosa*).

A környéken gyakran előforduló kétéltűnek számít az erdei béka (*Rana dalmatina*) és a barna varangy (*Bufo bufo*), ritkábban a zöld levelibéka (*Hyla arborea*). A terület otthont ad a különböző hüllőknek: a fali gyík (*Podarcis muralis*), a fürgegyík (*Lacerta agilis*), a lábatlan gyík (*Anguis fragilis*) és a zöld gyík (*Lacerta viridis*).

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, jó adottságú kilátópont, szinte természetes növényzettel, jelenleg rekreációs céllal használják legtöbbször.

Az egyre inkább beépülő környéken eleve nagy értéke van egy beépítetlen csúcsnak, kiváltképpen, ha hozzá vesszük azt a csodálatos kilátást, ami róla nyílik.

Veszélyeztető tényezők:

1. taposás
2. özönfajok megjelenése
3. környezet beépülése, elszigetelődés

Környezeti állapot: A kevés szemetet leszámítva a környezet jó állapotban van.

Állapot minősítése A társulások jó természetességi állapotban vannak, sok védett faj is előfordul. A terület stabilitását biztosítja az, is, hogy a közelben találhatóak hasonló életközösségek, melyek nemzeti parki védelem illetve a nemzetközi ökológiai hálózat oltalma alatt állnak. Így a területekről esetleges kár esetén újra betelepülés lehetséges.

Környező területhasználat: Lakó, üdülőövezet.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A jelenlegi, természetközeli állapot fenntartása, megőrzése. Ennek elősegítése pufferzóna kijelölésével, s az ott végezhető eljárások definiálása.

- Környező hasonló társulásokkal a kapcsolat biztosítása, ökológiai folyosók kijelölése, a jelenlegiek megtartása, védelem alá helyezése.

- Kilátópont megőrzése.

- A gyepek aljában megjelentek özönnövények – további fajok megjelenése és terjedésének megakadályozása érdekében időnként kaszálás javasolható.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A gyepek maximum 2 évenkénti kaszálása a cserjésedés megakadályozására.

- A beépítés megakadályozása.

- Hulladékmentesítés.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A terület csak gyalogosan látogatható, közlekedni csak a kijelölt utakon, ösvényeken szabad. Tűzgyújtás tilos.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme
A kőzetkibúvások bontása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Csak a természetvédelemmel összeegyeztethető tevékenységek végezhetőek a területen.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás

A terület szabadon látogatható

Oktatás, bemutatás

A Kada-csúcs természeti és kulturális értékeit bemutató tábla karbantartása.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel, a természetvédelmi szabályok betartásával folytathatók vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül:

A gyepek kezelése: a területen csak a gyomosodó foltokat javasolt kaszálni éventeegyszer a gyomok virágzása előtt.

Az erdők kezelése: a természetvédelem céljaival összhangban levő erdőgazdálkodási üzemterv készítése.

Védőövezet: 7604, 7603, 7602, 7677, 7678, 7680, 7683, 7684, 7685, 7686, 7682, 7681, 7679, 7676, 7675, 7674, 7673, 7672, 7671/1, 7670, 7669/1, 7665, 7664, 7663, 7662, 7661, 7628/2, 7628/1, 7626, 7626, 7621, 7614, 7611, 7608/4, 7608/6, 7608/7, 7608/2, 7608/3

2.11. A Duna-ág Szentendre város közigazgatási határán belüli részén természetszerű ártéri puhafás ligeterdő, külterületi Dunaparti erdők

VÉDETT TERÜLET NEVE: A DUNA-ÁG SZENTENDRE VÁROS KÖZIGAZGATÁSI HATÁRÁN BELÜLI RÉSZÉN TERMÉSZETSZERŰ ÁRTÉRI PUHAFÁS LIGETERDŐ, KÜLTERÜLETI DUNAPARTI ERDŐK TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 10/1994. (II. 16.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A védett természeti területen található a város ártéri ligeterdői. A ligeterdők számos védett madár-, kételtű és ízeltlábú fajnak adnak otthont. Botanikai és zoológiai értékén túl jelentős tájképi értékkel rendelkeznek. A védetté nyilvánítás célja, ennek az eltűnőben lévő társulásnak megőrzése, bemutatása.**

A vizes élőhely teljes szentendrei szakasza része a települési, a nemzeti és a nemzetközi ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.7. melléklet

Megközelíthetőség: A teljes terület föl vagy pormentesített utakról jól megközelíthető. A Duna part ezen szakasza a Duna korzóról, a Postás strand felől közelíthető meg, s a part menti árvízvédelmi gáton futó kerékpárútról. Egyes szakaszain akadálytalanul le lehet jutni egészen a Duna partjáig, máshol áthatolhatatlan növényzet övezi a folyót. Szentendre legdélebbi területén a Duna part a Vízmű területéhez tartozik, itt tilos a belépés.

Értékek:

Geológiai: A folyó a negyedidőszaki alluviális üledéken folyik, egyes pleisztocén, holocén teraszai az emberi beavatkozások ellenére is láthatóak.

Botanikai: A város több szakaszán megmaradtak az ártéri ligeterdő, füzes, nyáras társulásai, melynek értékét a nemzetközi védelem is jelzi. Legjobb állapotban a Czóbel sétány, és attól északabbi szakasz, illetve a Der-patak torkolatától délebbre eső szakasz található.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Zoológiai: A Dunai élőhelyeket illetően kiemelendő a Bükkös-patak torkolatánál található erős sodrású, kavicsos zátony. Szintén értékes terület az alatta található homokkal borított szakasz. Ennek védelme, fenntartása feltétlenül szükséges. Az ilyen jellegű élőhelyek korábbi vizsgálatok szerint (Erős és mtsi 2008) kiváló élőhelyet nyújtanak több védett, illetve Natura 2000 faj számára. A Natura 2000 élőhelyvédelmi irányelvben szereplő fajok közül Szentendre térségében kiemelendő a **leánykoncér** (*Rutilus pigus*), a **selymes durbincs** (*Gymnocephalus schraetzer*) és a **halványfoltú küllő** (*Gobio albipinnatus*). A jelenlegi munka keretében végzett vizsgálatok során ismételtén igazolódott a **márna** (*Barbus barbus*), a **balin** (*Aspius aspius*) és a **halványfoltú küllő** előfordulása. A belterületi partszakasz abiotikus paraméterei alapján feltételezhető további Natura 2000-es fajok előfordulása: **német bucó** (*Zingel streber*) **magyar bucó** (*Zingel zingel*). Jászfalusi (1950) korábbi leírása szerint a dunaágban előfordul a középhegységi patakok egyik fokozottan védett lakója, a szintén endemikus **petényi márna** (*Barbus charpaticus*). Botta (1993) szerint a kisvízfolyások kiszáradása esetén e faj számára az Ipoly és a Duna az egyetlen túlélési lehetőség.

A területet helyi védettségre javasoljuk, mivel hasonló jellegű ártári galériaerdő maradvány ilyen állapotban talán az egész Dunakanyarban nem maradt fenn. A Czóbel-sétány és a MAHART hajóállomás, valamint a cserkészotthon Pap-sziget melletti területe a város közepén beékelődve helyezkedik el, teljesen körül öleli a város, a másik irányból pedig a Duna határolja. Az élőhely szerves részét képezi a Szentendrei-Dunaág, mely terület része a „Dunakanyar IBA” (Important Bird Areas in Europe – európai jelentőségű madárélőhelyek) területnek. A Duna ezt a kitüntetett címet a téli időszakban nagy számban gyülekező récefélék fontos pihenő- és táplálkozóhely jellege miatt kapta. A Duna egy természetes vonulási útvonala különböző ritka madárfajoknak (rétisas, halászasas, parti madarak), így ezen madarak előfordulnak kisebb-nagyobb rendszerességgel és változó példányszámban a védelemre javasolt területen is. Ezek a madarak mindenképpen növelik a terület természetvédelmi értékét.

A sétány viszonylagos zavartalanságát mutatja, hogy a mai napig is él a területen borz, vörös róka, nyuszt, vidra (fokozottan védett) és a hazánkban nem őshonos mosómedve is. Ezek az emlősök (a róka kivételével) csak az emberek által nem háborgatott élőhelyeken tudnak megmaradni.

A ligeterdő a madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kisemlősök élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, pihentető zöldfelület, szinte természetes növényzettel, jelenleg rekreációs céllal használják legtöbben.

Veszélyeztető tényezők: A telektulajdonosok közül többen hulladéklerakónak használják a medret, folyamatosan töltik talajjal, zöldhulladékkal – ezzel gyomosítva a természetes társulást.

Környező területhasználat: Lakás funkciójú kertes és társas házak övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A természetes növénytársulások fenntartása, fejlesztése, a parkká válást megakadályozni (pl. Czóbel sétány melletti szakasz)

- Agresszív lágyszárú és fásszárú gyomnövény fajok elterjedésének megakadályozása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Az egész területen az ártéri erdőt mindenféle beavatkozástól mentesen kell hagyni ahhoz, hogy értékeit megőrizhesse.

- Agresszív lágyszárú és fásszárú gyomnövény fajok elterjedésének megakadályozása. Az aljnövényzetet csak ott kell kaszálni, ahol a gyomok megjelentek, a fák kivágását, honos fajok ültetésével lehet pótolni, ez ott kiemelkedő fontosságú, ahol a folyamatos kaszálástól nem tud felújulni a ligeterdő.

- Hulladékmentesítés.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Tilos a partvonalától számított 50 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése. Tilos a partvonalától számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

A partvonalától számított 50 méteren belül meglévő épületek, építmények, létesítmények átépítéséhez, átalakításához, vízi létesítmények, kikötők, illetve halászati célú hasznosítást szolgáló létesítmények létesítéséhez, kivitelezéséhez szakhatósági hozzájárulás szükséges.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Vízépítési munkák során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A vizes élőhelybe törtnő beavatkozás mellőzése.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás

A terület szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás

Javasolt tanösvény létesítése, erre alkalmas helyek: pl. Czóbel sétány, Derecske.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható vizsgálat.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül:

A vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, vízügyileg nem indokolt, a mederben, ártéren található tájidegen fafajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt, az aljnövényzet egyes szakaszokon allergén, invazív gyomfajokból áll, itt az évente 2-3 szoros kaszálás javasolt.

Csak természetvédelmileg indokolt beavatkozások végezhetőek.

Utak kezelése: az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

Védőövezet: 01, 02/3, 23/1, 24, 22/2, 20/2, 20/5, 17, 18, 10/1, 10/2, 4462, 4461, 4460, 4459/2, 4458, 4456, 4455, 4449/1/2, 4444, 4443, 4443, 4435/4, 4435/1, 4439, 4434, 4433, 4432, 4431, 4539, 4538, 4537, 4536, 4535, 4534, 4533, 4532, 4531, 4530, 4529, 4528, 4527, 4526, 4525, 4524, 4516, 4514, 4506, 4504, 4503, 4502, 4501, 4500, 4499, 4498, 4497, 4496, 4466/2, 4466/1, 4465, 4464, 4463, 4766, 4765, 4764, 4763, 4762, 4750/2, 4760, 4759, 4758, 4583, 4581, 4579, 4567, 4563, 4541, 4540, 4775, 4773/5, 4773/7, 4773/8, 4773/9, 4773/10, 4771/8, 4771/7, 4771/6, 4768/4, 4768/1

2.12. Pap-sziget és a Pap-szigeti Duna-ág területe

VÉDETT TERÜLET NEVE: A PAP-SZIGET ÉS A PAP-SZIGETI DUNA-ÁG TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 10/1994. (II. 16.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: A kijelölt területeken értékes, természetszerű, ártéri puhafás ligeterdő található, a ligeterdők védelemre érdemesek és védelmük fenntartása fontos. Természetes igény a sziget turisztikai célú fejlesztése, azonban oly módon csak, hogy az összhangban legyen a természetvédelemmel.

A vizes élőhely része a települési, a nemzeti ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.8. melléklet

Megközelíthetőség: A teljes terület pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Geológiai: A sziget egykor 2 magból állt, melyet a folyó holocén üledékei és valószínűleg mesterséges folyamatok (antropogén feltöltés) kapcsoltak egybe.

Botanikai: A teljes szigeten ártéri ligeterdő, északi részén bokorfüzesek, mocsári társulások találhatóak, védett növénye a Dunai csillagvirág (*Scilla vinda*), mely szinte az egész szigeten megtalálható kora tavaszal

Zoológiai: A Pap-szigeti Dunaág kezd teljesen feltöltődni. Madártani szempontból a kialakult iszappadok egyes vízi madarak (partimadarak) számára tökéletes táplálkozóhelyek. A ligeterdő a madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kismamák élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, pihentető zöldfelület, szinte természetes növényzettel, jelenleg rekreációs céllal használják legtöbben.

Veszélyeztető tényezők: A sziget területén egyre több a beépített telek, több állandó lakos, akik a sziget teljes árvízmentesítését kívánják elérni, illegális feltöltésekkel, „gátakkal”, mely természetvédelmi szempontból erősen károsító tényező.

Alacsony vízállási viszonyok mellett, ha szennyező anyag jut a mellékágba az halpusztuláshoz vezet.

Környező területhasználat: A szigetet a Duna 2 mellékága fogja közre.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A természetes növénytársulások fenntartása, fejlesztése, a parkká válást megakadályozni.
- Agresszív lágyszárú és fás szárú gyomnövény fajok elterjedésének megakadályozása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Az egész területen az ártéri erdőt mindenféle beavatkozástól mentesen kell hagyni ahhoz, hogy értékeit megőrizhesse.
- A rendszeres, természetes vízellátás biztosítása.
- A növényzet rendszeres karbantartása, felújítása, a fák, cserjék pótlása.
- A nem intenzíven használt területeken a kaszálás csak a gyomok visszaszorítása alkalmazható.
- Hulladékmentesítés.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Korlátozások a vonatkozó vízügyi jogszabályok szerint.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Tilos nem a terület jellegének megfelelő növényzet telepítése, az évenkénti, ismétlődő, időszakos vízborítás miatt.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme
Vízépítési munkák során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni

Élőhelyek kezelése, fenntartása
A vizes élőhelybe történő beavatkozás mellőzése.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek
A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás
A terület szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás
A terület alkalmas egy városi környezetbe ékelődött galériaerdő – tanösvény kialakításával történő bemutatására.

Kutatás, vizsgálatok
Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható vizsgálat.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül:

A vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, a mederben, ártéren található tájidegen fajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt, az aljnövényzet egyes szakaszokon allergén, invazív gyomfajokból áll, itt az évente 2-3 szoros kaszálás javasolt.

Csak természetvédelmileg indokolt beavatkozások végezhetőek.

Utak kezelése: az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

2.13. Püspökmajornál a dűlön lévő vízmosás környéke

VÉDETT TERÜLET NEVE: A PÜSPÖKMAJOR-DŰLŐN LÉVŐ VÍZMOSÁS ÉS TERÜLETÉNEK BŐVÍTÉSE

Védetté nyilvánító jogszabály: 10/1994. (II. 16.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A Püspökmajor forrás itt található. A védetté nyilvánítás célja a természet közeli állapot kialakítása, fenntartása. Az erdősáv és a beerdősülő gyümölcsös véderdőként megtartása. Ez mind környezetvédelmi, mind természetvédelmi szempontból indokolt. A területen vízmosásos völgy, és védett növény: Pulsatilla grandis (leánykökörcsin), Stipa ssp.(árvalányhaj), Orchis purpurea (bíborkosbor) honos.**

A patak vizes élőhely, része a települési, a nemzeti ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.9. melléklet

Megközelíthetőség: A teljes terület föld és pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Geológiai: A növényzet szerepe a talajvédelemben és a víz- (minőség) védelemben meghatározó, hiszen a talajvédelem (a csapadék nem mossa el a talajt – bár eredetileg ez járult hozzá a horhos kialakulásához) is fontos része a vízvédelemnek.

Botanikai: Az itt található társulások még fiatalok, alig 40-60 éve hagytak fel itt a mezőgazdasági műveléssel, a horhosban fiatal erdő nőtt fel, többnyire juharokból áll, de a területre jellemző tölgyes is kezd elegyedni. A horhos felett árvalányhajás száraz gyepek vannak védett növényekkel. A cserjésedés egyrésztől szükséges védőzónát alkot, másrésztől túlzott elterjedése nem kívánatos a gyepek kárára történő növekedése.

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kismérsékelt élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)

A területnek madártani szempontból a legértékesebb és legjelentősebb része az az állandó vízfolyás, amely az itt felbukkanó bővizű forrásból táplálkozva a felszínen csordogáló kis érként keresztezi a Pomáz felé vezető utat. A madarak számára elengedhetetlenül fontosak az ilyen állandó vízfolyások, mert itt tudnak napi rendszerességgel inni és fürdeni. Egy-egy ilyen állandó vízfolyás akár 5km-ről is idevonhatja a madarak tömegeit. Több esetben is lejegyezték madarászok azon megfigyeléseiket, hogy egy ilyen kis ér megszűnése, milyen hirtelen vonta maga után a legtöbb énekesmadár eltűnését.

A vízfolyás a Dunakanyar egyik legforgalmasabb ivó- és fürdőhelye. Amíg egy átlagos forrásnál egy nyári napon egy hálóval 20-30 madarat lehet fogni, addig a Püspökmajor-dűlőn ez a szám hálónként átlagosan 50 fogott madár fölött van. Volt olyan gyűrűző akció, mely során 3 hálóval napi 200-250 madarat lehetett fogni!

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, szentendrei festők kedvenc témája volt, a város közepében egy üde, pihentető zöldfelület, szinte természetes növényzettel, jelenleg rekreációs céllal használják legtöbben.

Veszélyeztető tényezők: Hulladéklerakónak használják a medret, folyamatosan töltik talajjal, zöldhulladékkal – ezzel gyomosítva a természetes társulást.

Környező területhasználat: Mezőgazdasági művelés alatt álló telkek övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- Az élőhelyek természetességének, mozaikosságának megőrzése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Az invazív gyomfajok visszaszorítása.

- Hulladékmentesítés.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A területen csak gyalogos közlekedés engedélyezett, közlekedni csak a kijelölt utakon és ösvényeken szabad.

A vízmosástól mért 50 méteren belül telekalakításkor utat tervezni tilos.

Tilos a vízmosást bármely célból feltölteni.

Tűzgyújtás tilos.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A természetes medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A vizes élőhelybe történő beavatkozás mellőzése.

A gyepek feltörése tilos.

Fakivágás tilos.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás

A terület szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás

A területen halad keresztül a Püspökmajor tanösvény, több táblája a horhos természeti és kulturális értékeit mutatja be.

Kutatás, vizsgálatok

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható vizsgálat.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

Javasolt a területek gyepművelésbe való sorolása.

Gyep (rét, legelő)

A gyepek évi maximum egyszeri, augusztusi kaszálása javasolt, a gyomosodó területeken június és augusztusi kaszálás szükséges. Legeltetése maximum 0,5 állategység/ha lehetséges, szakaszosan, szarvasmarha kivételével.

Szőlő kert gyümölcsös

A gyümölcsös alatti gyepek évi maximum egyszeri (június végi vagy augusztus végi) kaszálása.

Művelés alól kivett területek kezelése: a szabályozási terv szerint minden érintett Hrsz művelés alól kivett terület, ezen belül:

A vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, a mederben, ártéren található tájidegen fajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt, az aljnövényzet egyes szakaszokon allergén, invazív gyomfajokból áll, itt az évente 2-3 szoros kaszálás javasolt.

Erdők kezelése: Az erdőgazdálkodási ütemtervet a természetvédelem céljaival összhangba kell állítani.

Csak természetvédelmileg indokolt beavatkozások végezhetőek.

Utak kezelése: az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

2.14. Tó környéki dűlő vízállásos területe

VÉDETT TERÜLET NEVE: A TÓKÖRNYÉKI DŰLŐ VÍZÁLLÁSOS TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA ÉS TERÜLETÉNEK BŐVÍTÉSE

Védetté nyilvánító jogszabály: 10/1994. (II. 16.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: A terület értékes természetes társulással rendelkezik, és potenciális lehetőség van a vizes élőhelyek, valamint a vizes élőhelyekre jellemző életközösségek kialakulására. A védetté nyilvánítás célja, a természet közeli állapot fenntartása. A Pomáz és Szentendre között elterülő lapály, a két önkormányzat együttműködésében helyi védelem alá helyezése. A területen védett növény: Irisz spuria, (korcs-, sásoló nőszirm), Clematis integrifolia (réti iszalag) található.

A vizes élőhely része a települési, a nemzeti és a nemzetközi ökológiai hálózatnak.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Rendeletben védett terület (Hrsz): 1.10. melléklet

Megközelíthetőség: A teljes terület dűlő és pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Botanikai: A jelenleg is védett területei: a Bartal tanya környékén egy kiszáradt, rontott állapotú mocsárrét van, melynek állapotát kezeléssel lehet javítani, a Vasúti villasori (Harkály)-tó felé azonban védelemre érdemes társulások találhatóak, kiemelten a rekettyés fűzláp társulás, Natura 2000-es; a 036 hrsz-n nádas, békalencsés, tavi kákás vízhez kötődő mozaikos társulás található, szintén Natura 2000-es védelmet kapott

A Tó mellék, illetve a Pomázi-sík további területei is védelemre érdemesek, jelentős élőhelyek vannak rajta: lápok, mocsarak, szikesek, melyek nagy része Natura 2000 jelölő társulás. A terület jelentős hányada tagja a nemzeti és nemzetközi ökológiai hálózatnak.

A legjelentősebb megtalálható társulások: **A meszes talajú kékperjés (láp)rét és a rekettyés fűzláp**

A Szentendre-Visegrádi-hegység előterében hatalmas síkság terül el, amely a római-korban még a Duna ártere, öble volt. Északról, a hegyek előteréből, a löszdombok közé mélyen bevágódott kisebb-nagyobb erek, patakok vize itt gyűlt össze, kialakítva a fűzligetek, rekettyés fűzlápok, nádasok, zombékosok, láprétek vegetáció-komplexét.

A Tó mellék mesterséges tava, mint egyedüli nyílt vízfelület, otthont ad a környék élővilágának, madarak fészkelő helyeként is nagyon jelentős.

Közvetlen veszélyt jelent a teljes kiszáradás, ennek következtében az özöngyomok tömege. A gyomosodás, a feltöltés és a beépítés. A klímaváltozás negatív hatásait az antropogén hatások felerősítették és ezzel végső pusztulásra ítélték a szentendrei Tó melléket, illetve északi szegélyében a rekettyés fűzlápot.

Zoológiai: A madárvilág vonuló, táplálkozó, fészkelő helye, védett kisméltóságok élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett).

A kételtűek, hüllők szempontjából kiemelt Tófenék-Tó mellék környete elsősorban potenciális peterakóhelyei miatt kiemelt fontosságú. Nagy problémát jelent a gyomnövényzet, elsősorban az **aranyvessző (*Solidago canadensis* vagy *S. gigantea*)**, a mely főképp a hüllők elől emészti fel a napozó és tojásrakó-helyeket. Rendszeres kaszálása más okokból is kiemelt fontosságú természetvédelmi feladat!

A potenciális peterakó helyek (kubikok és egyéb vízállások) karbantartása a jövőben rendszeresen elvégzendő feladat, és ha védelem alá kerülnek, szabályozni kell majd a beléjük telepített halak mennyiségét és fajösszetételét.

A Tó-melléki-dűlő tözeges alján élő gazdag lágyszárú flóra, valamint a terület útjait szegélyező fa- és bozótsorok sok rovarnak nyújtanak élőhelyet.

A felhagyott gyümölcsösök halódó fáiban több díszbogárfaj fejlődik. Cseresznyefák vastag kérgében rág a színpompás cseresznyefa-virágdíszbogár (*Anthaxia candens*) lárvája, illetve vékonyabb gyümölcságakban él a nyárderekán rajzó, ritka olümposzi virágdíszbogár (*Anthaxia olympica*). Fiatal mezei sziliken rajzik a szilfa-tarkadíszbogár (*Lamprodila mirifica*), valamint a sávosnyakú díszbogár (*Anthaxia manca*). Az utak menti szeder- és vadrózsabokrokra figyelhető meg a benge-karcsúdíszbogár (*Agrilus roscidus*) és a földiszeder-karcsúdíszbogár (*Agrilus cuprescens*). A nyíltabb, kevésbé bozótos területeken dúsan virágoznak a különféle ernyősök. Cickafark virágján meglepő módon tömeges a szőrös álsziszik (*Mycterus tibialis*). Ez érdekes előfordulási adat a fajról, mivel az ismeretlen életmódú rovar hazánkban meglehetősen ritka; biztos előfordulása a Tiszántúl löszgyepjeiről, illetve a Szentendre-Visegrádi-hegység száraz, meleg

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

hegyoldalairól bizonyított. (Felmérésünk során a Kada-csúcsról is előkerült.) Szintén e virágon táplálkozik a nem túl gyakori sárgacsíkos zömökdíszbogár (*Acmaeoderella flavofasciata*). Jelenléte arra utal, hogy a terület eredeti növényzetét képező meleg tölgyesek elemei most is jelen vannak. Innen került elő a rendkívül ritka rövidorrú orrosbogár (*Noxius curtirostris*), mely faj eddig csak néhány régi lelőhelyről volt ismert. Életmódjáról nem sokat tudni, lárvája valószínűleg a többi orrosbogárféléhez hasonlóan száraz gallyakban fejlődik. A terület egyes részein zajló aktív állattartásnak köszönhetően megfelelő életfeltételeket talált a védett közönséges holdszarvú-ganéjtúró (*Copris lunaris*). Éjjel repülő bogárfaj, mely főként friss lótrágyában készíti függőleges járatát. A trágyában élő számos ganéjtúróféle segíti a szerves anyagok lebontását, mint a rezes trágyatúró (*Onthophagus coenobita*) vagy feketehasú trágyabogár (*Aphodius fimetarius*). Fűféléken él a védett, hosszúcsápú szalmacincér (*Calamobius filum*), illetve az apró, nehezen felfedezhető nagyfejű hengerdíszbogár (*Cylindromorphus filum*). A patakparti öreg fűzekben fejlődik a diófacincér (*Aegosoma scabricorne*), mely éjjel aktív nagytestű védett cincérfajunk.

A terület nappalilepke-faunája fajokban viszonylag gazdag; kilenc boglárkalepke-faj is előkerült, köztük a védett kis tűzlepke (*Lycaena thersamon*) és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*).

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, mozaikos vizes élőhely, szinte természetes növényzettel.

Veszélyeztető tényezők: Beépítés. Folyamatosan töltik talajjal, zöldhulladékkal – ezzel gyomosítva a természetes társulást.

Környező területhasználat: Mezőgazdasági művelés alatt álló telkek, belterületi szakaszon lakás funkciójú kertes házak övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani. A terület állapota az utóbbi időben sokat romlott, a természetvédelmi kezelés megkezdése azonnal javasolt.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület jelenlegi állapota, élővilága gyep művelési ág fenntartásával megőrzendő.
- A talajvíz szükséges szintjének (legalább 0,5 m) a létrehozása fontos. A természetes szukcessziós folyamatok feltételeinek a kialakítása, amely az összefüggő, nagyobb lápos területeken a vízfelületek több helyen való kialakításával valósítható meg. Ez a szukcesszió újraindulását hozza magával, amelynek során a lápi társulások újraképződnek.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Csak a természetközeli állapot és a gyep megőrzését, a vizes, mocsaras viszonyok kialakulását elősegítő emberi beavatkozás engedélyezhető.
- A csatornák elzárása, a víz elfolyásának megakadályozása sokat javítana a terület természeti állapotán. A Dunai árvizek bevezetése lehetővé tenné, hogy a Dunából a Dera-patak medrén keresztül néhány halfaj megtelepedjen. Tekintettel azonban arra, hogy a Duna e szakaszán a mocsaras-lápos élőhelyre jellemző halfajok csak esetleg fordulnak elő, az egykori halfauna csak telepítésekkel rekonstruálható.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Állandó épület vagy építmény nem létesíthető.

Tilos a védett terület határától számított 100 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése.

Tilos a védett terület határától számított 1000 méteren belül a vizekre és vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyag kijuttatása, elhelyezése.

A védett terület határától számított 100 méteren belül meglévő épületek, építmények, létesítmények átépítéséhez, átalakításához, vízi létesítmények, halászati hasznosítást szolgáló létesítmények létesítéséhez, kivitelezéséhez a szakhatóság hozzájárulása szükséges.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A terület fátlan részét – a beerdősülés elkerülése érdekében – évente egyszer kaszálni kell, a kaszálás azonban ne történjen augusztus előtt, viszont az invázív növények térhódítását talán visszavetné, ha a kaszálásra ezek magérése előtt kerülne sor. A területet övező fás-cserjés részek viszont megőrzendők, mert a fás növényzethez kötődő rovarfajok túlélése ezekben biztosított. Az invázív fa- és cserjefajokat azonban fizikai úton el kell távolítani. A legeltetett területen a legeltetés mérsékelt fenntartása kívánatos.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A terület egyedi tájértékeinek megőrzése.

Látogatás

A terület szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás

A terület egy részét a Püspökmajori tanösvény bemutatja.

Kutatás, vizsgálatok

Rendszeres monitoring javasolt.

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával végezhetőek vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

Beruházással kapcsolatos fejlesztések nem javasoltak.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

Extenzívkezelés.

Javasolt a gyepterület művelési ágba való átsorolás, elsősorban a már hosszú ideje gyepterületen tartott és a mélyfekvésű (103 m szintvonal alatti) területeket

Gyep(rét, legelő)

Extenzív kezelés.

Évente egyszeri kaszálás július közepe után. Legeltetése 0,75 állategység/ha lehetséges.
Tűzgyújtás tilos.

Művelés alól kivett területek kezelése

Utak kezelése: burkolása legfeljebb kőszórással történhet, új utak kialakítása nem javasolt.

Csatornák kezelése: javasolt a csatornák vízvezetését megszüntetni, a terület vizes élőhelyeinek életfeltételeinek javítása miatt (olyan területeken, ahol az épített értékeket nem veszélyeztetik).

Nádas kezelése: az üzemszerű nádgazdálkodás tilos, a nádas terület felénél nagyobb arányú egyidejű nádvágás tilos.

2.15. Pannónia-tó

VÉDETT TERÜLET NEVE: A PANNÓNIA-TÓ TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 47/2000. (IX. 15.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A tó partját keskeny nádas szegélyezi, amely a vízparti flóra és fauna élőhelye. A tó körül kb. 70 db 30-35 éves nyárfa és fűzfa található.**

A vizes élőhely része a települési ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): (helyrajzi számok, tulajdonosok, művelési ág)

Helyrajzi szám	Tulajdonos	Művelési ágak
----------------	------------	---------------

375/3		
-------	--	--

A terület mérete: 1,6630 m²

Megközelíthetőség: A teljes terület föld és pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Botanikai: A Tó mellék egykori mocsári élőhely fajainak jelent menedéket. A tavat közvetlenül nádas és fűzliget veszi körül, a szomszédos helyrajzi szám kiterjedt területén ecsetpázsitos mocsárrét található, amelynek természetvédelmi kezelése az éves kaszálás, jó minőségű takarmányt ad, élőhelyvédelmi jelentősége a vizes élőhelyek környékén több madár faj fészkel a földön (bíbic, haris) melyek védettek, fokozottan védettek, emiatt a kaszálás nyár végén (július közepe után) javasolt. A tó környéke a Natura 2000 ökológiai hálózat része.

Zoológiai: Jelentős kétéltű fajok szaporodó helyeként, hüllők (vízisikló (*Natrix natrix*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*) – Natura 2000 jelölő faj, élőhelyeként. védett kisemlősök élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett). A tó talán legjelentősebb

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

madártani értéke, hogy mind a költési időben, mind a vonulási időben ivó és fürdőhelyet biztosít azon madarak számára (fecskék, gyurgyalagok), akik nem a part menti sávban leszállva fürdenek, hanem a nyílt vízfelület felett repülve egy pillanatra „beleejtik” magukat a vízbe, hogy így oltsák szomjukat és nedvesítsék tollazatukat.

Költési időszakban a környék molnár- és füsti fecskéi (összesen 40-50 példány) mind itt fürdenek és isznak. Vonulási időben (augusztus) a fokozottan védett gyurgyalagok 30-40 példányos fürdő csapatát figyeltük meg itt.

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, növeli a szentendrei táj mozaikosságát, a tájpotenciált.

Veszélyeztető tényezők: Hulladéklerakás.

Környező területhasználat: Ipari területek, mezőgazdasági művelés alatt álló telkek övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület természetességének megőrzése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A széles kárász védelme érdekében javasoljuk az ezüstkárász és a törpeharcsa ritkító halászatát. A naphal állománya jelenleg kicsi, de mivel elszaporodása nem kívánatos célszerű ezt a fajt is ritkítani. A víz jellegét tekintve kiváló élőhelye lenne a compónak. A compó betelepítése azért is javasolható, hogy az egyébként megritkult faj hazai állományát növeljük.

- Az illegális horgászat beszüntetése a tavon.

- Hulladékmentesítés.

- Üzemszerű nádgazdálkodás nem folytatható.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Tilos a partvonalától számított 100 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése.

Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni.

Tilos a partvonalától számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Tilos a meder kotrása.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek
Az egyedi tájértékek megőrzése.

Látogatás
Szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás
Javasolt egy tájékoztató tábla kihelyezése.

Kutatás, vizsgálatok
Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható vizsgálat.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése

Tó kezelése: A tó kotrása tilos, haltelepítés csak szakhatósági engedéllyel lehetséges.

Nádas kezelése: az üzemszerű nádgazdálkodás tilos, a nádas terület felénél nagyobb arányú egyidejű nádvágás tilos.

2.16. Vasúti villasor melletti tó

VÉDETT TERÜLET NEVE: A VASÚTI VILLASORI-TÓ TERÜLETÉNEK FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 47/2000. (IX. 15.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A tó partját nádas szegélyezi, amely a vízparti flóra és fauna élőhelye.**

A vizes élőhely része a települési, a nemzeti és a nemzetközi ökológiai hálózatnak.

Rendeletben védett terület (Hrsz): (helyrajzi számok, tulajdonosok, művelési ág)

Helyrajzi szám	Tulajdonos	Művelési ágak
062/14		kivett a, tó b, árok
<u>A terület mérete:</u>	1,1643	1,0194

Megközelíthetőség: A teljes terület pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Geológiai, morfológiai: Szikes, agyagos mesterséges meder, eredetileg réti talajjal fedett, hajdani folyami kavicsösszleten.

Botanikai: A tavat közvetlenül nádas veszi körül, a csatornában keskenylevelű gyékényes található, elsősorban vizes élőhelyként van jelentősége. A Tó mellék egykori mocsári élőhely fajainak jelent menedéket. a szomszédos helyrajzi szám kiterjedt területén mocsárrét található, amelynek természetvédelmi kezelése az éves kaszálás, élőhelyvédelmi jelentősége a vizes élőhelyek környékén több madár faj fészkel a földön (bíbic, haris) melyek védettek, fokozottan védettek, emiatt a kaszálás nyár végén (július közepe után) javasolt. A Natura 2000 ökológiai hálózat része.

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye, védett kisemlősök élőhelye lehet (mókus, pele, denevér fajok – az említettek közül minden faj védett)
Jelentős kételtű fajok szaporodó helyeként, hüllők (víziszikló (*Natrix natrix*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*) – Natura 2000 jelölő faj, élőhelyeként.
Vize zavaros, ez valószínűleg a tóban található pontyok táplálkozási szokásaival függ össze. A ponty a tó fenekét turkálja és közben az iszapot felkeveri. Így csak a víz felső 20-25 cm-es zónájába jut be a fény. Ennek következtében a hínárnövényzet megtelepedni nem tud, a tó elsődleges termelői szükségszerűen az algák.

Tájképi: Jelentős tájképi értékkel bír, növeli a szentendrei táj mozaikosságát, a tájpotenciált.

Veszélyeztető tényezők: Beépítés. Hulladéklerakás.

Környező területhasználat: Mezőgazdasági művelés alatt álló telkek, belterületi szakaszon lakás funkciójú kertes házak övezik.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A terület természetességének megőrzése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A széles kárász védelme érdekében javasoljuk az ezüstkárász és a törpeharcsa ritkító halászatát. A naphal állománya jelenleg kicsi, de mivel elszaporodása nem kívánatos célszerű ezt a fajt is ritkítani. A víz jellegét tekintve kiváló élőhelye lenne a compónak. A compó betelepítése azért is javasolható, hogy az egyébként megritkult faj hazai állományát növeljük.

- Az illegális horgászat beszüntetése a tavon.

- Hulladékmentesítés.

- Üzemszerű nádgazdálkodás nem folytatható.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Tilos a partvonalától számított 100 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése.
Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni.
Tilos a partvonalától számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása
Tilos a meder kotrása.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Látogatás
Szabadon látogatható.

Oktatás, bemutatás
A tájékoztató tábla karbantartása.

Kutatás, vizsgálatok
Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható vizsgálat.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése

Tó kezelése: a tó kotrása tilos, haltelepítés csak szakhatósági engedéllyel lehetséges.

Csatorna kezelése: csatorna kotrása tilos, a növényzet vágása csak gyomosodó területeken (aranyvessző, őszirózsa) indokolt.

Nádas kezelése: az üzemszerű nádgazdálkodás tilos, a nádas terület felénél nagyobb arányú egyidejű nádvágás tilos.

2.17. Csányi u. 11. sz. ingatlanon egybibés galagonya

VÉDETT TERÜLET NEVE: A CSÁNYI U. 11. SZ. INGATLANON EGYBIBÉS GALAGONYA FELÜLVIZSGÁLATA

Védetté nyilvánító jogszabály: 50/2001. (XI. 19.) önk. rendelet

Védetté nyilvánítás indoklása: **A fa kora indokolja, amely országos szinten is ritkaságnak számít. A fa törzsének átmérője kb. 30 cm, magassága kb. 8 m. Korára vonatkozó pontos adat nincs, de a telektulajdonos véleménye szerint az 1930-as években is már ilyen nagy volt.**

Rendeletben védett terület (Hrsz): (helyrajzi számok, tulajdonosok, művelési ág)

Helyrajzi szám	Tulajdonos	Művelési ágak
10123	magánszemély	kivett ház és udvar

Megközelíthetőség: A terület pormentesített utakról jól megközelíthető.

Értékek:

Botanikai: A fa idős kora miatt képvisel értéket.

Zoológiai: A madárvilág táplálkozó, fészkelő helye.

Tájképi: A környéken több hasonló öreg galagonya található, melyek ősszel különösen látványosak.

Veszélyeztető tényezők: Az esetleges szállításokhoz igénybe vett teherautók az út keskenysége miatt a védett galagonya ágait gyakran letörik.

Környező területhasználat: Közvetlen mellette út halad el, másik oldalán kert van.

A felülvizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét továbbra is indokoltnak tartjuk fenntartani.

1. Természetvédelmi célkitűzések

A természeti érték közterületről történő láthatóságát biztosítani kell.

2. Természetvédelmi stratégiák

A kezelésről a tulajdonos gondoskodik Szentendre Város Önkormányzatának felügyeletével.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A fa kivágása csak biológiai pusztulása esetén engedélyezhető.

Telekhatár módosítás, telekalakítás, létesítmények elhelyezése és használatba vétele a szakhatóság hozzájárulásával történhet.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek
Az egyedi tájérték megőrzése.

Látogatás
A tulajdonos engedélyével látogatható.

Oktatás, bemutatás
Tábla jelzi a fa védettségét.

Kutatás, vizsgálatok

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Művelés alól kivett területek kezelése

A galagonya törzse a kőkerítés által két oldalról védett, az úttest felől terméskő védi az autók ráfutásától, viszont lombkoronájának nagy része benyúlik az út úrszelvényébe. Az úton szinte kizárólag csak célforgalom zajlik, elsősorban az ott lakók használják.

2.18. VÉDETT TERÜLET NEVE: TEMETŐ KERTEK A BELVÁROSBAN

Védetté nyilvánítás indoklása: Fontos zöldfelületei a Belvárosnak, kertépítészeti emlékek, ökológiai „ugráló kövek” (stepping stone), az ökológiai hálózat elemei.

Rendeletben védendő terület (Hrsz):

Megközelíthetőség: Az utcákról mind gyalogosan, mind gépjárművel megközelíthető.

Értékek:Geológiai értékek:

Botanikai értékek: Ültetett és spontán növényzet. A gyepek tartalmazhatják az eredeti növényzet töredékeit, annak menedéke lehet. Idős fák és cserjék, melyek környezetvédelmileg fontosak az emberek számára is.

Zoológiai értékek: Madarak fészkelő és táplálkozó helye.

Veszélyeztető tényezők:

1. Gyomfák, gyomnövények terjedése
2. Fakivágás, cserjeirtás.

A vizsgálat eredményeként a területek helyi védelmét indokoltnak tartjuk.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A temető kertek növényzetének megtartása jelenlegi állapotában.
- A hulladékok felszámolása

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.
- Gyommentesítés, kaszálás.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Kizárólag elhalt, vagy balesetveszélyes fák kivágása engedélyezhető, indokolt esetben.
A cserjék gondozása, visszavágása indokolt esetben, tájhonos, vagy a temetőben régóta előforduló ültetett fajok használata javasolt.
A gyepek felületése nem javasolt.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak
Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

Élőhelyek kezelése, fenntartása
A fák, cserjék megtartása.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek
Egyedi tájértékek lehetnek az érdekes, régi sírok, idős fák, cserjék.

Látogatás
A terület korlátozás nélkül látogatható

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel, a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható kutatás.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

Gyep(rét, legelő)

Szőlő kert gyümölcsös

Nádas

Erdők

Fásított terület

Halastó

Művelés alól kivett területek kezelése

3. VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLETEK

Az első jelentésben felsorolt védelemre javasolt területek felülvizsgálata is nagyrészt megtörtént. Az alábbi táblázatban foglaljuk össze a területek jelenlegi védettségi szintjét, és a védettség indoklását, a védendő területek helyrajzi számait, területi lehatárolásukat.

	Jelenlegi védettségi szintje	Védettség indoklása	Védendő területek helyrajzi száma helyi véd.jav.	
1. Sziklás patak, Boldogtanya Kis-Boldogtanya	Nemzeti ökológiai hálózat része a külterületi szakasz	Vízminőség védelem, vízbázis védelem, élőhelyvédelem	0516/56-68, 0516/79, 0516/80, 0516/83-84, 0516/87, 0523/3-17, 0524/2-3, 0524/7-21 0525, 0526, 0527/3-12, 0536/14, 0536/40, 7749, 7751/1-3, 7754, 7863/40,	
Horhosok és maradvány területek:				
2. Irtás-Vércse-Boldogtanyai vízmosság	Nemzeti ökológiai hálózat része a külterületi szakasz	Vízminőség védelem, vízbázis védelem, élőhelyvédelem	0559, 7860/3, 7918/2-4, 8172, 8179	Akácfa utcai horhos Leányfaluba érve, Javasolt egyedi tájérték (2003. évben)
3. Barackvirág utca –Határ utca közötti vízfolyás Petyina	Részben nemzeti, részben nemzetközi ökológiai hálózat tagja, nemzeti parkkal határos	Vízminőség védelem, vízbázis védelem, élőhelyvédelem	0485/2, 00514, 4911/1, 7687, 7688, 7689, 7690/1-2, 7699	
4. Holló utcai horhos			8260, 8259/2	
5. Vadász u., Nyúl u-i zöldterületek			7963, 8133, 8053, 8140	
6. Szirom u-i horhos			5411/1-2	
7. Papszigeti bejárótól délre torkolló vízmosság		benne kőzetfeltárás és ősmaradványok találhatóak, a városban	4329/2, 4342, 4343/1-2	

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

		egyedülálló			
8. Sün u – Barackos u.		élőhelyvédelem	7211, 7214		
9. Horhos u – Tegez u.		élőhelyvédelem	6580, 6581, 6582, 6609, 6611, 6615, 6652, 6653, 6658, 6675, 6698, 6699, 6700, 6704, 6722, 6723, 6785, 6788, 6799/2, 6806- 6808 6830, 6831, 6832/1-2, 6847/1- 2, 6849, 6850/1- 3, 6852, 6853/1- 3, 6858, 6863/7, 6868/5-6, 6907- 6914, 6995, 6996		
10. Egres-Tegez u.		élőhelyvédelem	0363/8-10, 0363/22, 0363/32, 0363/86, 0363/126-129, 0363/135-148, 0369/10-18, 7275		
11. Sztaravodai úttól D-re a Kisforrásig		élőhelyvédelem	0284/18-21, 0284/26-30, 0284/69, 0285/3/5, 0291/3, 0292/2, 0292/4, 0294/2-3, 9103/9, 11220 0292, 0292/2, 0291/2/3, 0294/1, 8912, 8914, 0278/1,		
Száraz gyepek és erdők					
12. Száraz gyepek a Radnóti utca-Pomázi-út- Bartal tanya- háromszögben		élőhelyvédelem	0171/4-6, 0171/16, 0171/23-24, 0173/19-37, 0174, 0176/18, 0176/20-34		
13. Kálvári úti véderdő és gyepek			0181/5-6, 0188/3/5/77/80- 83, 0188/38-43,		
14. Kisboldog tanya			7862/7-10/12/14- 15/17-21/35- 52/54-61, 7863		

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

15. Források a város egyéb részén (kataszter a szabályozási tervben található)				A források ex lege védettek folyamatos monitoringjuk javasolt
16. Kő-hegy szoknyája (Dobos-hegy, Bubán)	A terület a nemzeti parkkal határos, nagy része Natura 2000 védelem alatt áll	Alsó Bubán – Hengeresfészű peremizs élőhelye		(Szentendre és Pomáz általi közös helyi védelem)
17. Szarvashegy teteje	Nemzeti parkkal, nemzetközi ökológiai hálózattal határos	élőhelyvédelem	10191, 10193-10199, 10200/1-3, 10201-10203	A további területek is pufferzónaként működjenek a védett területek felé, sajátos kezelési tervvel
18. Bánya-tó Budakalász határában			016/4	

A lista nem tartalmazza a védett területek körül kialakítandó pufferzónát, mely célja a szomszédos beépített területről érkező hatások csökkentése és az értékes célterület felé. (Pl. egy mocsárét körül kijelölt 50 m széles puffersávban nem szabad vegyszerezni, a gyepet felülvetni, építkezni, szerves hulladékot elhelyezni, azért, hogy az értékes belső területet plusz növényi tápanyag, gyommag ne érje.)

Minden esetben fontos lépés, kezelési eszköz, a kommunikáció: a lakosság tájékoztatása (mit tehet és mit nem, mit tesz a város és miért). A hulladékmentesítés kiegészítő tevékenység: elsősorban a veszélyes anyagok és a nagytömegű feltöltések eltávolítása célszerű (nemcsak a leginkább zavaró látványt nyújtó kommunális szemét eltakarítása fontos).

A részletes tárgyalásnál nem térünk ki mindenegyes területre, hanem típusonként jellemezzük a védelemre javasolt egységeket.

3.1. VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLET NEVE: SZIKLÁS PATAK VÖLGYE, BOLDOGTANYA

Védetté nyilvánítás indoklása: A védendő területen a változó esésű völgyben természetközeli hársas-kőrises erdőtársulás található. Állandó kisvízhozamú patakja fontos vizes élőhely, a terület a települési, és a nemzeti ökológiai hálózat része.

Rendeletben védendő terület (Hrsz): 1.11. melléklet

Megközelíthetőség: A völgy a Barackvirág utca felől a Híd utcán át gyalogosan és gépjárművel is megközelíthető, valamint Leányfalu közigazgatási területén elhelyezkedő torkolat felől csak gyalogosan a völgyben a felfelé haladva.

Értékek:

Geológiai értékek: A völgyben több helyen andezittufa kőzetfeltárások láthatók.

Botanikai értékek: A területen természetközeli hárs-kőrises (Tilio-Fraxinetum) sziklaerdő található. A lombkorona hézagos, lazán záródó. Fő fajok: nagylevelű hárs (*Tilia platyphyllos*), magas kőrises (*Fraxinus excelsior*), mezei juhar (*Acer campestre*). A társulás helyenként keveredik tölgyvel (*Quercus*). A szegélyekre jellemző az akác (*Robinia pseudoacacia*) térhódítása. A cserjeszint közepesen fajgazdag, főként a csíkos kecskerágó (*Euonymus europaeus*), a mogyoró (*Corylus avellana*), és az ostorménfa (*Viburnum lantana*) gyakori. A vizsgált időszakban az értékesebb fajok közül az erdei pajzsika (*Dryopteris filix-mas*), a borostyán (*Hedera helix*), az egyvirágú gyöngyperje (*Melica uniflora*), az orvosi salamonpecsét (*Polygonatum odoratum*) fellelhető.

Zoológiai értékek: Elsősorban a terület madárvilága, és kisméretű állatok jelenléte jelentős, a patakban a csekély vízhozama miatt vízi gerinctelenek élnek, tavasszal jelentős szaporodó helye a béka fajoknak.

Egyedi tájérték: kőhid a völgy gyalogosan járható részén.

Veszélyeztető tényezők:

1. A vízmosásos völgy állapotát leginkább az erózió veszélyezteti.
2. Az illegálisan elhelyezett hulladékok mennyisége. Helyenként ugyanis nagyobb kiterjedésű foltokban vegyes tartalmú hulladékok szennyezik a környezetet ezzel degradálva a hulladék környezetében található növényzetet.
3. Az akác térhódítása, alkalmazkodó képességével rövid időn belül kiszorítja az értékes, a területre jellemző természetes fajokat.
4. A völgy északi oldalán megjelenő lakóterületi bővítés, melynek határa közel húzódik, és helyenként közvetlenül érinti a védendő terület határát, pufferezőzónáját erősen lecsökkentve.

Állapot minősítése: A völgy természetes állapotú, a növényzet sűrű, helyenként áthatolhatatlan, azonban a hajdani meder tele van illegálisan elhelyezett hulladékkal (gépjármű roncs, építési törmelék, lakott terület közelében zöld és háztartási hulladék). Ebben a környezetben burjánzanak a nitrogénkedvelő gyomnövények: nagy csalán (*Urtica dioica*), gyalogbodza (*Sambucus ebulus*), vérehulló fecskefű (*Chelidonium majus*).

Környező területhasználat: A védendő területet dél, délnyugatról üdülőházas beépítésű üdülőövezet határolja, északról újonnan parcellázott lakóterületi övezet jelent meg.

A vizsgálat eredményeként a terület helyi védelmét indokoltnak tartjuk.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- Pufferzóna lehatárolása.
- A terület természetközeli állapotának megőrzése. A patak partszegélyein a természetes növénytakarások fenntartása, fejlesztése.
- Az illegális hulladék felszámolása
- Gyomfajok folyamatos cseréje a természetes vegetációban előforduló fajokra.
- Az erdőgazdálkodási üzemtervet a természetvédelem céljaival összhangba kell állítani.
- Tűzgyújtás tilos.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.
- Az invazív (fás szárú) gyomfajok folyamatos cseréje a természetes vegetációban előforduló fajokra

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Tilos a partvonalától számított 50 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése.
Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni.
Tilos a partvonalától számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.
Tilos és szükségtelen a mederkotrás.
Az elhalt fák eltávolítása tilos.
A kijelölt ösvényekről letérni tilos.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme
A természetes felszín-és medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A vizes élőhelybe történő, azt károsító beavatkozás mellőzése.
Az erdő természetvédelemmel összeegyeztetett kezelése.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A terület természetközeli állapotot mutat.

A területen található egyedi tájértékek (kőhidak) védelme és fenntartása.

A fás vegetáció tájformáló.

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható.

Oktatás, bemutatás

A patak egész szakaszán az út mellett elhelyezhetőek információs táblák a terület természeti és kulturális értékeiről.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel a természetvédelmi szabályok betartásával folytathatók vizsgálatok.

Terület- és földhasználat

A területen semmilyen gazdálkodás, beruházás nem javasolt.

A terület egészén a már meglévő földutak burkolása, új utak létrehozása nem javasolt, gyalogos és kerékpáros forgalom korlátlanul, személygépkocsi, teherautós forgalom csak fenntartási jelleggel közlekedhet rövid, arra alkalmas szakaszon.

Bányászati, vadgazdálkodási tevékenység folytatása nem javasolt.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

Gyep(rét, legelő)

A gyepek évente egyszeri, augusztus végi kaszálása a cserjésedés megelőzésére.

Szőlő kert gyümölcsös

Nádas

Erdők

Az erdő természetvédelemmel összeegyeztetett kezelése.

Fásított terület

Halastó

Művelés alól kivett területek kezelése

Vízfolyás kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt, kotrása természetvédelmileg nem támogatandó, vízügyileg nem indokolt, a mederben található tájidegen fafajok eltávolítása, honos fajra cserélése javasolt.

Fás területek kezelése: A tájidegen fajok kivágása, a fák honos fajokkal való pótlása javasolt, az aljnövényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása javasolt. A természetvédelem céljaival összhangban levő erdőgazdálkodási üzemterv javasolt.

Az öreg elhalt fákat – legalábbis ahol nem okoznak balesetveszélyt – a helyszínen kell hagyni, lábön száradva, vagy kidőlve.

Az illegális szemetelést fel kell számolni, a patakot ki kell tisztítani.

Új út létesítése, az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

A patak medrétől távolabbra kerüljenek a telkek kiszabályozásra, a telektávolsága a medertől legalább 10 m legyen árvízvédelmi, rekreációs és természetvédelmi okokból.

Építési engedélyt a medertől számított 50 méteren belül nem lehet kiadni.

VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLET NEVE: HORHOSOK ÉS MARADVÁNYTERÜLETEK

Védetté nyilvánítás indoklása: A védendő területek az egykori gazdálkodás, erdőirtás során létrejött természetes vízvezető árkok, melyekben jelentős a fásszárú növényzet. A lakóterületek között megmaradt zöldfelületek

Rendeletben védendő terület (Hrsz): 1.12. – 1.25. melléklet

Megközelíthetőség: A legtöbb horhos az utcákról, dűlőútról mind gyalogosan, mind gépjárművel megközelíthető.

Értékek:

Geológiai értékek: A horhos antropogén hatásra, természetesen kialakult geomorfológiai képződmény, mint ilyen természetvédelmi értéket képvisel.

Botanikai értékek: Elegyes lombkoronaszintű állományok jellemzik a horhosokat, melyben megtalálhatóak a honos (tölgy, kőris, juhar) fák. A szegélyeken gyomfaként a közönséges akác (*Robinia pseudo-acacia*) van jelen. Jellemző a talaj erős nitrifikációs aktivitása, erre utal a nagy csalán (*Urtica dioica*), vérehulló fecskefű (*Chelidonium majus*) és egyéb gyomnövények jelenléte.

Zoológiai értékek: Az énekes madarak számára kiváló fészkelő és szaporodó hely, de megtalálhatók itt az apróvadak is. A horhos völgyében időszakosan és helyenként víz gyűlhet össze, mely lehetőséget ad átmeneti, instabil vizes élőhelyek kialakulásához, vagy vízhez kötött élőlények megtelepedéséhez.

Veszélyeztető tényezők:

1. Legjelentősebb veszély az illegálisan elhelyezett hulladékok (zöld-, háztartási hulladék, építési törmelék egyaránt) által okozott feltöltődés, és a hulladékokból a csapadékvizekkel talajba mosódó szennyeződések talajvízbe jutása.
2. Gyomfák, gyomnövények terjedése

A vizsgálat eredményeként a területek helyi védelmét indokoltnak tartjuk.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A horhos, mint természetes úton kialakult geomorfológiai képződmény megőrzése.
- Az illegális hulladék felszámolása
- Gyomfajok folyamatos cseréje a természetes fásszárú állomány folyamatos, természetes felújítása és cseréje a tájra illetve az adottságokra jellemző vegetációban előforduló fajokra.
- Az erdőgazdálkodási üzemtervet a természetvédelem céljaival összhangba kell állítani.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

- Tűzgyújtás tilos

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.

- Gyommentesítés, kaszálás.

- Az elhalt fák helyben hagyása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Az árkok hulladékkal (zöld, háztartási, építési) való feltöltése tilos.

A meder átalakítása, mélyítése tilos.

Fák kivágása a meredek oldalakon tilos.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A vízmosások betöltése tilos. A kőzetkibukkanások bontása, támfallal való teljes befedése tilos.

A természetes medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A vizes élőhelybe történő, azt károsító beavatkozás mellőzése.

Az erdő természetvédelemmel összeegyeztetett kezelése.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A terület természethez közeli állapotot mutat.

A területen található egyedi tájértékek (kőhidak) védelme és fenntartása.

A fás vegetáció tájformáló.

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Az árkok kialakulása az egykori gazdálkodáshoz köthető, így mind táj- és kultúrtörténeti egyedi tájérték.

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel, a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható kutatás.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Szántó művelési ágú területek kezelése

Javasoljuk a gyepművelési ágba való átsorolását a jelenlegi használatot is figyelembe véve.

Gyep(rét, legelő)

A gyepnek évi egyszeri kaszálása javasolt a cserjésedés, gyomosodás megakadályozása érdekében.

Szőlő kert gyümölcsös

Hagyományos gyümölcsfajták termesztése javasolt.

A gyümölcsös alatti gyepnek évi egyszeri kaszálása javasolt a cserjésedés, gyomosodás megakadályozása érdekében.

Nádas**Erdők**

Természetvédelemmel összeegyeztetett erdőgazdálkodás, a gyomfák honos fajokra váltása.

Fásított terület**Halastó****Művelés alól kivett területek kezelése**

Az árkok kezelése: időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt.

Fás területek kezelése: A tájidegen fajok kivágása, a fák honos fajokkal való pótlása javasolt, az aljnövényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása javasolt. A természetvédelem céljaival összhangban levő erdőgazdálkodási üzemterv javasolt.

Az öreg elhalt fákat – legalábbis ahol nem okoznak balesetveszélyt – a helyszínen kell hagyni, lábuk száradva, vagy kidőlve.

Az illegális szemetelést fel kell számolni, a horhosokat ki kell tisztítani.

Új út létesítése, az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

Az árkok szélétől távolabbra kerüljenek a telkek kiszabályozásra, a telektávolsága a medertől legalább 10 m legyen árvízvédelmi, rekreációs és természetvédelmi okokból.

Építési engedélyt a medertől számított 50 méteren belül nem lehet kiadni.

**VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLET NEVE: SZÁRAZGYEPEK ÉS ERDŐK (RADNÓTI
U.-POMÁZI U-BARTAL-TANYA, KÁLVÁRIA ÚTI VÉDERDŐ ÉS GYEP,
KISBOLDOGTANYA)**

Védetté nyilvánítás indoklása: A terület nagy része Natura 2000, és nemzeti ökológiai hálózati védelem alatt áll, annak puffer zónája, védett, fokozottan védett növények és állatok élőhelye.

Rendeletben védendő terület (Hrsz):

Megközelíthetőség: A dűlőútról, közútról mind gyalogosan, mind gépjárművel megközelíthető.

Értékek:

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Geológiai értékek:

Botanikai értékek: Andezit karszt bokorerdő, erdőpusztarét, sztyepprétek váltakoznak, jelentős természetvédelmi értékkel, védett növényfajokkal és társulásokkal, hajdani erdők, irtásrétek fennmaradt élővilága az extenzív mezőgazdasági, üdülőövezeti környezetben.

Zoológiai értékek: A madarak számára kiváló fészkelő és szaporodó hely, a déli kitettséggű oldalakon több hullófaj (zöldgyík, törékeny gyík, pannon gyík, erdei sikló, rézsikló) előfordulása valószínű.

Veszélyeztető tényezők:

1. A terület beépítése.
2. A gyepek feltörése, felületése.
3. Gyomfák, gyomnövények terjedése

A vizsgálat eredményeként a területek helyi védelmét indokoltnak tartjuk.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A természetes állapot megőrzése.
- Az illegális hulladék felszámolása
- Gyomfajok folyamatos cseréje a természetes fásszárú állomány folyamatos, természetes felújítása és cseréje a tájra illetve az adottságokra jellemző vegetációban előforduló fajokra.
- Az erdőgazdálkodási üzemtervet a természetvédelem céljaival összhangba kell állítani.
- Tűzgyújtás tilos

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.
- Gyommentesítés, kaszálás.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A gyepek feltörése, felületése tilos.
Építési tilalom fenntartása.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme
A természetes morfológia megváltoztatása tilos. Rézsútöltések, depóniák kialakítása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Gyepek feltörése tilos, évente maximum egyszeri, augusztus végi kaszálása javasolt.

Az erdő természetvédelemmel összeegyeztetett kezelése.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

A jelenlegi állapot az egykori gazdálkodáshoz köthető, így mind táj- és kultúrtörténeti egyedi tájérték.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A gyep és fás társulások megtartása.

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható

Oktatás, bemutatás

A Kálvária út végi véderdő mellett halad el a Bükkös-tanösvény, a gyepeken keresztül a Püspökmajor-tanösvény.

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel, a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható kutatás.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési águ területek kezelése

Javasoljuk a gyepművelési ágba való átsorolását a jelenlegi használatot is figyelembe véve.

Gyep(rét, legelő)

A gyepek évi egyszeri, augusztus végi kaszálása javasolt a cserjésedés, gyomosodás megakadályozása érdekében.

Szőlő kert gyümölcsös

Hagyományos gyümölcsfajták termesztése javasolt.

A gyümölcsös alatti gyepek évi egyszeri, augusztus végi kaszálása javasolt a cserjésedés, gyomosodás megakadályozása érdekében.

Nádas

Erdők

Természetvédelemmel összeegyeztetett erdőgazdálkodás, a gyomfák honos fajokra váltása.

Fásított terület

Halastó

Művelés alól kivett területek kezelése

A területek beépítése nem javasolt.

Fás területek kezelése: A tájidegen fajok kivágása, a fák honos fajokkal való pótlása javasolt, az aljnövényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása javasolt. A természetvédelem céljaival összhangban levő erdőgazdálkodási üzemterv javasolt.

Az öreg elhalt fákat – legalábbis ahol nem okoznak balesetveszélyt – a helyszínen kell hagyni, lábön száradva, vagy kidőlve.

Az illegális szemetelést fel kell számolni, időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt.

Új út létesítése, az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLET NEVE: FORRÁSOK

Védetté nyilvánítás indoklása: A természetvédelmi törvény (1996. LIII. 23. §) „E törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek.”

Rendeletben védendő terület (Hrsz):

Megközelíthetőség: A dűlőútról, közútról mind gyalogosan, mind gépjárművel megközelíthetőek.

Értékek:

Geológiai értékek: A forrás a felszín alatti víz természetes felszínre bukkanása.

Botanikai értékek: A források környékén vízhez kötődő növényzet alakulhat ki.

Zoológiai értékek: Az állatok számára itató, szaporodó, táplálkozó hely.

Veszélyeztető tényezők:

1. Feltöltődés, a hulladékokból talajba kimosódó szennyeződések talajvízbe és forrásokba jutása.
2. A terület beépítése.

A vizsgálat eredményeként a területek helyi védelmét indokoltnak tartjuk.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A természetes állapot megőrzése.
- Az illegális hulladék felszámolása.

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.
- Gyommentesítés, kaszálás.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Tilos a forrástól számított 50 méteren belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése.

Tilos az ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni.

Tilos a forrástól számított 1000 méteren belül a vizekre, vízben élő szervezetekre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A források betöltése tilos.

A természetes morfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Az időszakos, vagy állandó vizes élőhelyek megőrzése.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Az egyedi tájértékek védelme és fenntartása.

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel, a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható kutatás.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

Gyep(rét, legelő)

Szőlő kert gyümölcsös

Nádas

Erdők

Fásított terület

Halastó

Művelés alól kivett területek kezelése

források kezelése: a források környékének időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt.

Építési engedélyt a forrástól számított 50 méteren belül nem lehet kiadni.

**VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLET NEVE: KŐHEGY OLDALA (DOBOS-HEGY,
BUBÁN), ZÁRTKERTEK, SZARVASHEGY**

Védetté nyilvánítás indoklása: A terület nagy része Natura 2000 védelem alatt áll, a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal határos, annak puffer zónája, védett, fokozottan védett növények és állatok élőhelye.

Rendeletben védendő terület (Hrsz):

Megközelíthetőség: A dűlőútról mind gyalogosan, mind gépjárművel megközelíthető.

Értékek:

Geológiai értékek: A hegyoldalban több helyen az alapkőzet kibukkanásai látszanak.

Botanikai értékek: Andezit karszt bokorerdő, erdőpusztaréteg, sztyepprétek váltakoznak, jelentős természetvédelmi értékkel, védett növényfajokkal és társulásokkal, hajdani erdők, irtásrétek fennmaradt élővilága az extenzív mezőgazdasági, üdülőövezeti környezetben.

Zoológiai értékek: A madarak számára kiváló fészkelő és szaporodó hely, de megtalálhatók itt az apróvadak és nagyvadak is.

Veszélyeztető tényezők:

1. Illegális hulladéklerakás.
2. A terület beépítése.
3. A gyepek feltörése, felülvetése.
4. Gyomfák, gyomnövények terjedése

A vizsgálat eredményeként a területek helyi védelmét indokoltnak tartjuk.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A természetes állapot megőrzése.
- Az illegális hulladék felszámolása
- Gyomfajok folyamatos cseréje a természetes fásszárú állomány folyamatos, természetes felújítása és cseréje a tájra illetve az adottságokra jellemző vegetációban előforduló fajokra.
- Az erdőgazdálkodási üzemtervet a természetvédelem céljaival összhangba kell állítani.
- Tűzgyújtás tilos

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

- Gyommentesítés, kaszálás.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A gyepek feltörése, felülvetése tilos.

Építési tilalom fenntartása.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A vízmosságok betöltése tilos. A kőzetkibukkanások bontása tilos.

A természetes morfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

Az erdő természetvédelemmel összeegyeztetett kezelése.

A gyepek és fás társulások megtartása.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

A terület természetéhez közeli állapotot mutat.

A jelenlegi állapot az egykori gazdálkodáshoz köthető, így mind táj- és kultúrtörténeti egyedi tájérték.

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel, a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható kutatás.

Terület- és földhasználat

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

Javasoljuk a gyepek művelési ágba való átsorolását a jelenlegi használatot is figyelembe véve.

Gyep(rét, legelő)

A gyepek évi egyszeri kaszálása javasolt a cserjésedés, gyomosodás megakadályozása érdekében.

Szőlő kert gyümölcsös

Hagyományos gyümölcsfajták termesztése javasolt.

A gyümölcsös alatti gyepek évi egyszeri kaszálása javasolt a cserjésedés, gyomosodás megakadályozása érdekében.

Nádas

Erdők

Természetvédelemmel összeegyeztetett erdőgazdálkodás, a gyomfák honos fajokra váltása.

Fásított terület**Halastó****Művelés alól kivett területek kezelése**

árkok kezelése: a vízfolyás időszakonkénti hulladékmentesítése javasolt.

Fás területek kezelése: A tájidegen fajok kivágása, a fák honos fajokkal való pótlása javasolt, az aljnövényzet évente maximum egyszeri, késő nyári kaszálása javasolt. A természetvédelem céljaival összhangban levő erdőgazdálkodási üzemterv javasolt.

Az öreg elhalt fákat – legalábbis ahol nem okoznak balesetveszélyt – a helyszínen kell hagyni, lábbon száradva, vagy kidőlve.

Új út létesítése, az út szilárd burkolása nem javasolt, maximum kőszórással lehet ellátni.

Építési engedélyt nem lehet kiadni.

VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLET NEVE: BÁNYATÓ – PARTFAL, PARTIFECSKE TELEP

Védetté nyilvánítás indoklása: A pleisztocén és a holocén folyamán lerakódott folyami kavicsrétegek lebányászása során kialakult merőleges partfalban parti fecskék alakítottak ki költőhelyet.

Rendeletben védendő terület (Hrsz): 016/4

Megközelíthetőség: A dűlőútról mind gyalogosan, mind gépjárművel megközelíthető.

Értékek:

Geológiai értékek: A pleisztocénban lerakódott folyami kavicsösszlet jól megfigyelhető. Természetvédelmi, föld- és tájtörténeti értéket képvisel.

Botanikai értékek:

Zoológiai értékek: Lehetőség vizes élőhelyek kialakulásához, vagy vízhez kötött élőlények megtelepedéséhez, de az emberi zavarás jelentős. Jelenleg parti fecske telep található a területen, melyet a további bányászat veszélyeztet.

Veszélyeztető tényezők:

1. A partfalak tovább bontása, lapos rézsű kialakítása.
2. A hulladékokból, bányászat során talajba mosódó szennyeződések és talajvízbe jutása, ezzel veszélyeztetve az ivóvízbázist.
3. Gyomfák, gyomnövények terjedése

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

A vizsgálat eredményeként a területek helyi védelmét indokoltnak tartjuk.

1. Természetvédelmi célkitűzések

- Az északi partfal megtartása jelenlegi állapotában.
- Az illegális hulladék felszámolása
- Tűzgyújtás tilos

2. Természetvédelmi stratégiák

- Hulladékmentesítés.
- Gyommentesítés, kaszálás.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

A meder átalakítása, mélyítése tilos.

A mederrézsű átalakítása tilos a parti fecske telepek környékén.

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme

A medermorfológia megváltoztatása tilos.

Élőhelyek kezelése, fenntartása

A vizes élőhelybe történő, azt károsító beavatkozás mellőzése.

A vizes élőhelyek és fás társulások megtartása.

Fajok védelme

Táj- és kultúrtörténeti értékek

Látogatás

A terület korlátozás nélkül látogatható

Oktatás, bemutatás

Kutatás, vizsgálatok

Előzetes bejelentéssel, a természetvédelmi szabályok betartásával folytatható kutatás.

Terület- és földhasználat

A bányató északi felében indokoltnak tartjuk a bányászat felhagyását a védett parti fecske telepek miatt.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások tilalmak

Szántó művelési ágú területek kezelése

RENATUR 2005 Környezet- és Természetvédelmi Szolgáltató BT. (RENATUR 2005 BT.)

Cím: 2000 Szentendre, Frangepán u. 16. Tel.: 06 (70) 235-02-54, 06 (30) 439-14-76 Tel./Fax.: 06 (26) 300-840

E-mail: renatur@enternet.hu, dukaykn@enternet.hu Honlap: <http://renatur.uw.hu>

Gyep(rét, legelő)

Szőlő kert gyümölcsös

Nádas

Erdők

Fásított terület

Halastó

Művelés alól kivett területek kezelése

A bányászat felhagyása a védett madarak telepei környékén.

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1.melléklet	Egyes védett területek helyrajzi számai
1.1.	Dera-patak
1.2.	Bükkös-patak
1.3.	Sztaravoda-patak
1.4.	Sztelin-patak
1.5.	Római Castrum
1.6.	Kada-csúcs
1.7.	A Szentendrei-Duna
1.8.	Pap-sziget
1.9.	Püspökmajori horhos
1.10.	Tó-dűlő-Tófenék-Tó környéke dűlők, Bartal-tanya,
	Javaslatok
1.11.	Sziclás-patak, Boldogtanya
1.12.	Boldogtanyai vízmosás
1.13.	Barackvirág utca –Határ utca közötti vízfolyás Petyina
1.14.	Hólló utcai horhos
1.15.	Vadász u., Nyúl u-i zöldterületek
1.16.	Szirom u-i horhos
1.17.	Papszigeti bejárótól délre torkolló vízmosás
1.18.	Szarvashegy teteje
1.19.	Száraz gyeppek a Radnóti utca-Pomázi-út-Bartal tanya-háromszögben
1.20.	Sztaravodai úttól D-re a Kisforrásig
1.21.	Egres-Tegez u.

1.22.	Sün u –Barackos u.
1.23.	Horhos u –Tegez u.
1.24.	Kálvária úti véderdő és gyepek
1.25.	Kisboldog tanya
2. melléklet	Szentendre védett és védelemre javasolt területeinek helyrajzi számai
3. melléklet	Szentendre védett és védelemre javasolt területeinek térképe
4. melléklet	A madártani felmérés eredményei (Duna-ág, Pannónia-tó, Villasori-tó, Püspökmajor horhos)